"İŞÇİLER AYDINLANSIN, AYDINLAR İŞÇİLEŞSİN"

İŞÇİ YAŞAMI

işçi sağlığı derneği merkez yayın organı

AYLIK DERGİ

AĞUSTOS 1989 SAYI: 4 FİYATI: 1.500.— TL.

...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...

FABRİKALARDA BİZ

TARLALARDA BİZ

bizim GÜNCE'miz

27 Haziran:

• İncirlik Amerikan üstünde çalışan 99 ***Harb-İş*** üyesi işçi işten atılmalarını ve sendikalarını ve sendikanın duyarsız kalmasını protesto etmek için açlık grevine başladılar.

• Tamek, Fruko ve Pepsi dağıtımını yapan 150 ***MEKTA*** işçisi TİS görüşmelerindeki işverenin tutumunu protesto etmek amacıyla toplu vizite eylemi yaptılar.

MKE yönetimi iki fabrikadaki 300 işçinin işine sonveriyor.

28 Haziran:

Et Balık Kurumu ***(EBK) Genel Müdürlüğü,*** işverenin toplu sözleşme görüşmelerindeki tutumunu protesto için sakal bırakma eylemi sürdüren yaklaşık 6 bin işçinin eyleme son vermemeleri durumunda ücret kesme cezasına çarptırılmaları konusunda tüm taşra ve merkez teşkilatına bir genelge gönderdi.

1 Temmuz:

Demir Çelik grevinin 60. gününde Bakan Çiçek işçilere seslenerek "fazla ücret vermiyeceğiz" dedi.

Demirel, işçinin hak aramak için greve gittiğini belirterek, "bunun altında başka şeyler aramak işçinin alınterine düşmanlıktır" dedi.

2 Temmuz:

MİGROS Türk T.A.Ş. **nın İstanbul ve İzmir'deki işyerlerinde çalışan işçiler için toplu sözleşmelere başlıyan** ***Tezkoop-İş sendikası*** uzlaşmazlığa girilmesi üzerine eylem kararı aldı. Yaklaşık 500 işçinin katıldığı toplantıda alınan eylem kararında sakal bırakma, önlüksüz çalışma, işe iki saat geç gelme ve toplu vizite gibi eylemleri hayata geçirme kararları var.

4 Temmuz:

Üçlü reçete uygulamasını protesto eden ***doktorlar ve diş hekimleri*** Ankara'da ve Konya'da muayenelerini üç gün kapatma kararı aldılar. İstanbul'da da tıp fakültesi öğretim üyeleri ve SSK hastaneleri hekimleri Başbakan'a 700 imzalı bir mektup göndererek durumu protesto ettiler.

5 Temmuz:

Sağlık Bakanlığı müfettişleri, basında Beyaz yakalıların eylemi olarak bilinen, hekimlerin çalışma koşulları ve ücretlerin yetersizliğini öne sürerek başlattıkları toplu nöbet eylemiyle ilgili olarak Ankara Hastanesi'nde 10 hekimin ifadesini aldı.

6 Temmuz:

• ***Asgari Ücret Tespit Komisyonu*** toplantısında belirlenecek olan ücretin ne kadarının gıda harcamalarına gideceği konusunda tartışma çıktı. Bugüne kadar ücretin %44'ünü gıda harcamalarına ayıran komisyona sunulan DİE'nin yeni araştırması bu rakamın daha düşük olması gerektiğini öngörüyor. İşverenler DİE'nin teklifine karşı çıktılar.

• ***Kazlıçeşme***'de kurulu 110 işyerinde çalışan yaklaşık 3 bin deri işçisi için Deri-İş Sendikası ile Deri İşverenleri Sendikası arasında sürdürülen toplu sözleşme görüşmelerinde grev aşamasındayken anlaşma sağlandı. Anlaşmaya göre günlük ücretlere birinci yıl 12 bin, ikinci yıl 13 bin 500 lira zam yapıldı.

7 Temmuz:

• Memura ek zam %56-95 arasında yapıldı.

• Uzun süredir sözleşmelerin uyuşmazlığa girmesi nedeniyle sakal bırakma eylemini anlaşma sağlanıyor umuduyla kesen ***Et ve Balık Kurumu*** işçileri, sonuç çıkmadığı haberi gelince EBK ile Yem Sanayi'ne bağlı 65 işyerinde 9500 işçi elbiselerinin üstlerini çıkartarak öğle yemeğinide kuru ekmek yiyerek protesto ettiler. Ayrıca alkışlı oturma eylemi gerçekleştirdiler.

• Türk-İş Konfederasyonuna bağlı Yol-İş Sendikasının örgütlü olduğu Kutlutaş Ambarlı doğalgaz inşaatında çalışan 1650 işçi sözleşme gereği bayram ikramiyelerinin verilmeyeceği açıklanması üzerine, öğle saatlerinde toplu protesto yaptılar. Eylemden sonra sendikacılar işverenle yaptıkları görüşme sonucu işveren ikramiyeleri vereceğini söyleyince direniş sona erdi.

• İstanbul Kartal da MOB işyerinde Türk-İş'e bağlı ***Ağaç-İş sendikasına*** üye olan işçilerin işveren tarafından işden çıkarılması üzerine işçiler üretimi durdurdular.

• ***Bağımsız BANKS sendikasının*** Yapı Kredi Bankası işvereni ile uzlaşmazlığa düşmesi ardında, işvereni protesto etmek için İzmirde düzenlemek istediği mitinge ikinci kez izin verilmedi. Sendika İstanbul Şişli'deki miting alanında benzer eylem düzenledi.

11 Temmuz:

• ***Çelik-İş Sendikası*** Genel Başkanı Metin Türker düzenlediği basın toplantısında grevin başladığı günden itibaren MESS ve devreye giren bakanlara 16 teklif ilettiklerini söyledi.

Öte yandan 7 Temmuz tarihi ile imzalanan Divriği ve Hekimhan grevleri ardından toplu iş sözleşmesinde Çelik işçilerinin özel hak almasına engelleyici hü-

...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...

küm olduğunu söyledi.

• ***Kartal MOB AŞ.*** mobilya fabrikasındaki direnişlerin ardından dün kırk bir işçinin işine son verildi. Bir süre önce ***Ağaç-İş sendikasında*** örgtlenen MOB işçileri örgütlenmede öncülük yapan arkadaşlarının işten çıkarılması ve sendikadan istifa konusundaki baskıları nedeniyle geçen cuma günü direnişe geçmişlerdi.

• ***Hak-İş Konfederasyonuna*** bağlı Öz Gıda-İş sendikasının örgütlü olduğu iki işyerinde işçilere ek zam verilmesi konusunda anlaşma sağlandığı bildirildi. Sendikanın 8 Haziranden bu yana ek zam istemiyle başlattığı sakal kesmeme, yemek boykotu, alkış ve siyah çelenk bırakma eylemleri olumlu sonuç vermiş oldu.

• ***Tezkoop-İş Sendikasına bağlı*** yaklaşık 1200 MİGROS işçisi, toplu sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesini protesto amacıyla visteye çıktılar. Tezkoop-İş 3 nolu Şube Başkanı Aynur Karaaslan arabulucu raporunun kendilerine ulaşmasından sonra grev kararı alınacağını bildirdi.

• Boru Hatları ile Petrol AŞ.'de ***(BOTAŞ)*** çalışan ***Petrol-İş*** üyesi işçiler, ek zam isteklerine olumlu yanıt verilmediği gerekçesiyle süresiz sakal bırakma ve yemek boykotu eylemine başladılar. Petrol-İş Ankara Şube Başkanı Bayram Yıldırım, Ceyhan ve Dörtyol'daki pompalama istasyonlarında çalışan toplam 520 işçinin'de eyleme katıldığını söyledi.

• ***Hacı Bekir Lokum ve Şekerleme*** işyerinde çalışan 160 dolayında işçi, toplu sözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması ve ek zam isteklerine yanıt verilmemesi üzerine işverenin tutumunu topluca vizite'ye çıkarak protesto ettiler. İşçiler, "işveren parasal ve sosyal haklar konusunda hiçbir öneri getirmedi. Yanlızca yılda 6 kilo lokum verebilirm" dedi.

• ***TÜSİAD Başkanı Cem Boyner***'e ait Topkapıda kurulu Alboy Ayakkabı fabrikasında ***Deri-İş*** Sendikasınca uygulanan grev 154. gününü doldururken Türk-İş grevcilere, grev fonundan 100.000'er Lira para yardımı yaptı.

• Adapazarı Belediye işçileri alamadıkları ikramiye ve 4 vergi iade bedelleri için Belediye veznesi önünde beklediler.

12 Temmuz:

• Eylem yapan ***Beyaz gömlekliler*** için, Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca 4 Temmuzda Ankara Hastanesinde başlatılan soruşturmaya: Keçiören Atatürk Senatoryumunda 6 kişiden sonra 8 doktorunda ifadelerinin alınmasıyla devam edildi.

16 Temmuz:

• ***Türk-İş'in araştırmasına göre*** Temmuz 1988'de 81.484 Lira olan reel net asgari ücret Aralık 1988'de 62. 000 Liraya, Mayıs 1989'da ise 53.525 Liraya indi. Temmuz 1988'de bir işçi, bir ekmek için 1 saat 21 dakika çalışırken, bugün 2 saat 12 dakika çalışma zorunda olduğu açıklandı.

• ***Bayrampaşa Cezaevinde*** açık görüş için gelen tutuklu ve hükümlü yakınlarıyla polis arasında "görüşme sınırlandırıldığı" gerekçesiyle taşlı sopalı çatışma çıktı. 2'si gazeteci 3 kişi yaralandı. 15 ziyaretçi gözaltına alındı.

17 Temmuz

• Bakanlığın kağıt üzerindeki ocak ayı istatistiklerine göre sendikalı işçi sayısında 443 bin işçi, sendikalaşma oranında ise % 13 dolayında önemli bir düşüş varmış gibi gösterildi. Yine gerçekte açıklaması olmayan bir biçimde, kağıt üstünde resmi istatistiğe kayıtlı işçi sayısında 38 bin işçi artışıyla 3.564.000'e yükseldiği söylendi.

• ***Şırnak*** bölgesindeki baskıdan etkilenen yaklaşık 3 bin köylü baskıları protesto etti.

• ***10.400 Yapı Kredi çalışanı*** için sürmekte olan toplu sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlandı. Sözleşmenin bağıtlanması bu işkolunda grev yasağı olduğundan Yüksek Hakem Kurulu'na gitti.

• ***BANKS sendikası*** üyesi işçiler eylemlerle kamu oyu dikkatlerini üzerlerine çekiyorlar.

18 Temmuz:

• Kartal'da kurulu 81 işçinin çalıştığı İshakol Boya Fabrikası'nda ***Petrol-İş Sendikasına*** üye olan 40 işçiden 18'i geçen iki gün içinde işten çakarıldı. İshakol işçileri olayı protesto etmek için yemek boykotu yaptılar.

• Avcılar Esenyurt'ta kurulu 120 işçinin çalıştığı ***Karçay Fabrikasından*** 23 işçinin gerekçe gösterilmeden işten çıkartılmasından sonra yerlerine Bulgaristan'dan göç eden işçilerin alınması tepkilere neden oldu.

YHK büyük tartışmalara yol açan 8.750 işçiyi kapsıyan Yapı Kredi Bankası sözleşmesini imzaladı. Ücretlere ortalama %107 zam yapıldı.

19 Temmuz:

Hacı Bekir'in satış mağazalarında çalışan 100 kadar işçinin ek zam isteği ve 50 işçnin toplu sözleşmesinin uyuşmazlığa gi.mesi nedeniyle bayram öncesi yaptıkları toplu vizite eylemi sonrasında 21 işçi işten çıkarıldı. ***Tekgıda-İş*** üyesi işçiler 21 arkadaşının işten atılmasını protesto için vizite eylemi yaptılar.

...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...EYLEMLER GÜNCESİ...

Hacı Bekir Ticaret AŞ. Genel Müdürü Doğan Şahin,"İşçiler bayram arifesinde toplu vizite eylemi yaptılar. "bu davranış sokakta zam pazarlığı yapmaktır." "İşverenle sendika arasında yapılan diyolağa işçilerin sokulmaması lazım" dedi.

Öz İplik-İş Sendikası Adana Bölge Temsilcisi Adem Arıkan, Meksah Çorap Fabrikası'nda çalışan 236 işçinin geçen mayıs ayı içinde sendikaya üye olduklarını, bunun üzerine işverenin 119 işçiyi işten çıkardığını söyledi.

Ekzam yapılması istemiyle 30 bin tarım işçisini kapsayan eylemler çerçevesinde ***Halkalı Zirai Üretim İşletmesi*** ve Ziraat Meslek Lisesi'nde çalışan işçiler, Başbakan Turgut Özal ve Çalışma Bakanı İmren Aykut'a protesto telgrafı çektiler.

• Beykoz Sümerbank Fabrikasında çalışan ***Deri-İş Sendikası*** üyesi 1700 işçi işyerindeki baskıları kınamak üzere yemek boykotu yaptılar.

20 Temmuz:

Hacı Bekir'de üretim yeniden durdu. İşverenin yasadışı direniş gerekçesi ile işden çıkardığı işçi sayısı 35'i buldu. Tekgıda-İş Sendikası'na bağlı işçiler, "işveren ya hepimizi çıkarır ya da mağazalarını kapatmak zorunda kalır" dediler. İşverenin satış mağazalarına, "İşçilerimizin kanunsuz direnişleri ve işyerini terk etmeleri sebebiyle faaliyetlerimize ara verilmiştir" yazılı kağıtlar astığı görüldü.

• Hakkari Şırnak'taki 4 köyün halkı kadın ve çocuklar da dahil 5 bin kişi köyün dışına çıkma yasağını protesto etmek için bir haftadır Şırnak-Uludere yolunun kenarında yatıyorlar.

22 Temmuz:

Grevin 80. gününde ***MESS yönetimi, Demir Çelik işçilerine*** 1 temmuzdan itibaren % 80 ücret arttırımı ile ayrıca ayda 10 bin lira verileceğini bildirmesi üzerine Çelik-İş Sendikası Genel Bakanı Metin Türker, "MESS'in yeni teklifi tamamen grevi kırmak için yapılan kanunsuz bir harekettir. Eğer böyle kanunsuz hareket yapılırsa bizde kesinlikle işçileri fabrikadan çekeriz" dedi. Türker, işverenin "grevle hak alınmaz" şeklindeki sözlerine karşın direnişlerini sürdüreceklerini belirtti.

24 Temmuz:

Türk Metal Sendikasına bağlı 150 işçinin grevde olduğu Avcılardaki Emaş Döküm Fabrikası işçileri grevlerinin 86. gününde gazeteleri dolaşarak işvereni protesto etmek amacıyla gömleklerini satılığa çıkardıklarını açıkladılar.

25 Temmuz:

• ***Kristal-İş Sendikası*** Genel Başkanlığına yeni seçilen Necati Altunkaynak, 21-22-23 temmuz tarihlerinde yapılan genel kurulda Valilik kanalıyla seçim kuruluna gönderilen eski genel başkan ve başkan vekilinin 10 yılı doldurmadığı gerekçesiyle adaylıklarının engellenmeleri, "Antidemokratik yasalara sığınarak yapılan bir engellemedir" dedi.

• Mayıs-Haziran aylarında gerçekleştirilen "beyaz eylemler" nedeniyle, Sağlık Bakanlığı'nca başlatılan soruşturma genişletilerek sürdürülüyor. ***Teftiş Kurulu, Ankara Tabip Odası (ATO) Başkanı Dr. Selim Ölçer ve Genel Sekreter Dr. Ata Soyer'in de ifadesini aldı.***

• Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Türkiye'de işsiz sayısının bu yıl 3 milyonu aşacağını bildirdi.

26 Temmuz:

• Devlet Bakanı Ercüment Konukman'ın TÜSİAD'ı ziyareti sırasında, TÜSİAD Başkan'ı Cem Boyer'in sahibi olduğu grevdeki Alboy Fabrikası işçileri protesto eylemi yaptılar. TÜSİAD binası önünde 100 kadar Alboy grevci işçisi toplandı. İşçiler oturma eyleminde Deri-İş sendikası Başkan vekili Munzur Pekgüleç konuşma yaptı. Daha sonra işçiler, "Grev bizim hakkımız, söke söke alırız" sloganı atarak dağıldılar.

• 74 il ve ilçe belediyesi işçilere ücretlerini ödemiyor. ***Belediye-İş Sendikası*** yetkilileri Belediyeleri mahkemelere vereceklerini söylediler. Bunun yanı sıra üç ay içinde 2 bin işçinin işten çıkarıldığı söyleniyor.

• ***Öz Gıda-İş Sendikası*** üyesi işçiler, toplu sözleşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine başlattıkları eylemleri AÇ VE ÇIPLAK protesto ile sürdürdüler. Öz Gıda-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Agah Kafkas, işçilere "Haklarımızı alana kadar eylemlere varmıyız" deyince, işçiler hep bir ağızdan üç kez "varız" diye haykırdılar.

27 Temmuz:

Toplusözleşmeleri 1987 ve 1988 yılında biten kamu sektörü işçilerine 50 bin lira ek zam yapılacağı açıklandı. ***Türk-İş*** ek zam'ı yetersiz buldu. Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul, "Yapılan ek zamlar işçilerimiz için yetersizdir, taleplerimiz kısmi olarak kabul edilmiştir" dedi. Emin Kul, seyyanen ve belli oranda aylık ücretlere yansıtılarak iyileştirme yapılmasını istediklerini belirtti.

31 Temmuz:

1952 yılında kurulan ***Türk-İş*** 38 yaşında.

İzmir'deki sendikaların şube başkanları Demir-Çelik grevinin 90. gününde birer maaşlarını grevci işçilere vereceklerini duyurdular.

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFINI, SENDİKALARI BU GREVİ DESTEKLEMEYE ÇAĞIRIYORUZ:

SUÇLU MESS'İ YENMEK GEREK

GREV YAPAN KARARLI ÇELİK İŞÇİSİNİN DİRENİŞİ ÜÇ AYINI DOLDURDU

Üçüncü sayımızdan bu yana demir-çelik grevinde çeşitli gelişmeler oldu. İşçiler hükümetin dayatmasına boyun eğmiyorlar. Grevcilerin bu direnişi diğer işkollarındaki işçileri onurlardırıyor, hareketlendiriyor. İşçiler dayanışma hareketlerini yükseltiyorlar.

İşveren sendikası MESS bir taftan işçi sendikasını etkisizleştirmek, yöneticileri birbirine düşürmek ve işçinin direncini çözmek için maharetini sergiliyor. Örneğin grev yasağı kapsamına giren veya sendika yetkililerinin, işin gereğinden dolayı çalışmasına izin verdiği işçilerin ücretlerine zam yapacağını açıkladı.

Çelik-İş Genel Başkanı Metin Türker MESS'in bu kararını sert bir dille kınayarak "MESS'in bu tutumuna karşı en kısa sürede halen çalışmakta olan işçi üyelerimizi geri çekerek cevap vereceğiz" dedi.

Karabük Şube Başkanı Enver Bora bazı hataları biz yaptık dedi. Ama hatanın ve çözümün ne olduğunu açıklamadı.

İşçiler ücret artışı olarak, başlangıçta olduğu gibi bir ton demir karşılığı olan 500,000 lira için kararlılar.

Çelik-İş yetkililerinin işveren temsilcileri ve hükümet üyeleri ile yaptığı görüşmeler işçiler arasında umut dalgalanmalarına sebep oldu. Bununla beraber işçiler grevi kazanmanın yolunun direnmekten ve kamuoyunun desteğini kazanmak için çeşitli eylemler yapmaktan geçtiğini biliyorlar. 600 bin kamu işçisi sözleşmelerinde olduğu gibi, birlikte davranmak gereğini vurguluyorlar.

Sendika yetkililerinin gerek Karabük gerekse İskenderun'da yaptığı her konuşma işçilerce mitinge dönüştürülüyor. Her iki şehir, işçilerin deyişi ile adeta birer yanardağ. Bir de demir madeni gibi potalara dökülebilseler, haklarını almaları ramak meselesi. Dile kolay 24 bin çelik işçisi bunlar.

Grev dolayısı ile milyarları ceplerine "ek" olarak indirenler gazetelerde manşet oldu. İşçiler işveren vekillerinin fabrikaya gelmelerini bekliyorlar. Onlara işimizin 'sıcaklığını' anlatacağız diyorlar.

Türk-İş yetkilileri grevci işçilerin yanında olduklarını açıkladılar. Hak-İş yöneticileri grevcilere destek olmak amacıyla konfederasyon üyesi işçilerin yemek boykotu yapacaklarını açıkladılar.

Petrol-İş Aliağa şubesi petrokimya kompleksi işçilerinin parasal dayanışması milyonları buldu. TÜMTİS Sendikası Topkapı ambar işçileri topladıkları parayı grevcilere gönderdiler.

İstanbuldaki çeşitli sendikalar arasında grevci işçileri desteklemek için ne tür eylemler yapılabileceği konuşuluyor.

Metal iş kolunda çalışan İSD üyesi işçiler İstanbul'da sendikaların ortaklaşa bir miting yapmasının iyi olacağını belirtiyorlar.

İSDEMİR BİR YANARDAĞ

İskenderun'da çalışan bir çelik işçisi ile yapılan reportaj

Soru: Neden greve çıktınız?

Yanıt: Aldığımız ücretlerin çok düşük olması ve işveren'in istediğimiz zammı vermemesi. Demir çelik işçileri ekonomik olarak şu anda çökmüş durumda. 10 yıldır çalışan bir işçinin ücreti 110.000 lira civarında. Ayrıca İşdemir'de bugün senelerdir çalıştığı halde kadroya alınamayan muvakkat (geçici) işçiler var.

Soru: Grev öncesi ne tür eylemler yapıldı?

Yanıt: Greve başlamadan önce İşdemir'de pasif direnişler yapıldı. Bunlar toplu viziteye çıkma, sakal bırakmak, servis otobüsüne binmemek, mesaiye kalmamak, yemek boykotu gibi eylemler. Ayrıca fabrika içinde yalnız işçilerin katıldığı miting yapıldı.

Soru: Sendikanız size maddi yardım yapıyor mu?

Yanıt: Şu ana kadar sendikadan hiç bir maddi yardım almadık. Halbuki sendikanın 50 yıllık bir geçmişi var. Borçların olduğu söyleniyor. Bizden kesilen aidatları

soruyoruz. Susup cevap vermiyorlar.

Grevi zor koşullarda sürdürüyoruz. Esnafın yardımları büyük. Grevin bu kadar uzun süreceği tahmin edilmiyordu. Halktan toplanan 30 tonluk içindeyiz. Ankara Vakıflar Bankası Küçükesat Şubesi'nde hesap açtırdık.

Sözleşme gidişatını izlemek için bir komite oluşturduk. Aşama aşama işçiye gelişmeleri anlatıyoruz.

Soru: Toplu sözleşme ne aşamada?

Yanıt: Taslakta 80 madde var. Bunun 60 tanesi idari 20'si parasal konularda. İdari maddelerden 20-22 tanesi geçti. MESS parasal konularda uzlaşmazlık içinde.

Soru: Şu anda fabrikada kaç işçi çalışıyor?

Yanıt: 4 ana üretim biriminde 3 bin, 3 bin beş yüz işçi çalışıyor. Makinaların sürekli çalışması gereken yerlerde çalışıyorlar. Teknik görevliler çalışmak zorunda. Düşük kapasite olmasına rağmen mesai çok yüksek.

Soru: Bulgaristan'dan gelen göçmenlerden üç bininin İşdemir'e yerleştirileceği söyleniyor. Ne diyorsunuz?

Yanıt: Bu bölgede Afganistan'dan gelen işçiler de var. Bugün İşdemir bir yanardağ. Bizlerden 20 lira kesinti yapılacakmış. Zorla dayanışma olmaz. Ona biz karar veririz.

Soru: Toplu sözleşme taslağını kim hazırladı?

Yanıt: Sendikayla işçiler hazırladı. Ücret artışını yüzde olarak istemiyoruz. Biz bugünkü maaşımız artı bir ton demir fiatı 500 bin lira istiyoruz. MESS kamuoyu duyurusunda, ana-baba ölüm parası, evlenme parası, izin parası, yakacak parası, kaza parası ve maaşı koyarak 900,000 diyor. Bizim bu ücreti alabilmemiz her ay ana ve babamızın ölmesi, evlenmemiz, çocuğumuzun olması, izin almamız, yakacak parası almamız ve kendimizinde yine her ay ölmesi gerekiyor. Gülüyorsunuz. Gülmekte haklısınız biz ve kamu oyu MESS'in bu duyurusuna hem gülüyor hem de...

1983'de enflasyon %40 iken ücretlerimize %8 zam verdiler. Bizi kurutan da bu oldu.

Bizler kararlıyız. Kazanacağız. Haydi çelik işçisi ile dayanışmaya.

AMBAR İŞÇİLERİ GREV YOLUNDA

TÜMTİS SENDİKASI İŞÇİ SAĞLIĞI, MESLEK HASTALIĞI ve İŞ GÜVENLİĞİNE SAHİP ÇIKIYOR

27 Mart 1989 gününde başlayan Topkapı (İstanbul) ambar işçileri toplu iş sözleşmesi (TİS) görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlandı. 120 işyerini işveren vekili NAK-İŞ (Kara Nakliyecileri, Nakliye Komisyoncuları ve Nakliye Müteahitleri işverenler Sendikası), bu işyerlerinde çalışan 600 işçiyi de Türk-İş Konfederasyonu'na bağlı TÜMTİS (Türkiye Motorlu Taşıt İşçileri Sendikası) temsil ediyor.

TÜMTİS Genel Sekreteri Şenol Yurdal "Varılan anlaşmazlıkta ana konu ücret artışlarıdır. Grev kararını 25 Temmuzda işyerlerine astık. Hali hazırda ücretler ortalama 300-325 bin liradır. Biz I. yıl için 832 bin lira net ve II. yıl için de 1,500,000 net ücret istiyoruz. Ayrıca ikramiye ve sosyal haklar istiyoruz. Bu isteklerimizin brüt maaşlardaki artışları ise yaklaşık I. yıl için % 150 ye ve II. yıl içinse % 130 dur. İşveren vekili NAK-İŞ ise I. yıl için ortalama 600 bin lira net maaş öneriyor. II. yıl için bir önerisi yok" dedi.

İşçiler önceki sözleşmedeki gibi haklarını söke söke alacakların söylüyorlar. Daha önceki görüşmeler uyuşmalıkla sonuçlanmış ve işçiler greve çıkmıştı. Ambarlar grevi İstanbul'dan Anadolu'ya mal sevkini durdurmuş ve tüm Türkiye'de grev dikkatleri üzerine çekmişti. Grevi kırmak amacıyla İstanbul eski Belediye Başkanı Bedrettin Dalan ışverenlere başka bir ambar sahası gösterdi. Bu önlem grevdeki işçileri sadece bilemişti.

Ambarlardaki işçi sağlığı, meslek hastalıkları ve iş güvenliği konusundaki sorumuzu TÜMTİS Genel Sekreteri Yurdal Şenol şöyle yanıtladı: "Nakliye üzerinde çalışan istifçi sırtındaki haddinden fazla

yükle aşağıya düşüyor. Ayrıca kamyon üstüne yük veren ve aşağıda çalışan yükleyicinin üzerine mal düşüyor. Tabi ya sakat kalıyorlar ya da hayatlarını yitiriyorlar. Biz 50 kilodan fazla yük taşımayın diyoruz. Ama tabi bu yetmiyor. Ağır yükler için mutlaka taşıyıcı vinçler kullanılmalı. Bu şekilde bu kazalar çok büyük ölçüde önlenebilir.

Çalışanların sırtındaki yükler çok ağır. Ağır olmasa da yükler sırtta taşındığı için işçilerimizin çoğunda bel fıtığı meslek hastalığı oluyor.

Ayrıca işçiler açık alanda çalıştığı için, yazın toz ve kışın da soğuk eksik olmadığından tüberküloza çok raslıyoruz.

Bu meslek hastalıklarından kurtulmak için bu 3. dönem TİS taslağına sağlık hizmetleri maddesini 'İşverenlerce nakliyeciler sitesinde bir revir açılacaktır. Buraya gerekli doktor, hemşire vesair alet ile edavat temin edilerek işçilerin sürekli sağlık kontrolları yapılacaktır' şeklinde koyduk. Ayrıca bu konuda işçi Sağlığı Derneği'nin de yardımını bekleriz."

Tümtis Sendikası Topkapı Şube Başkanı Hasan Ercal ve Şube Sekreteri Ali Rıza Küçükosmanoğlu yaptıkları açıklamalarda özetle şöyle dediler.

"Sendikamız Topkapı anbarlarda sözleşme aşamasında. Basında bu konuda bazı haberler çıktı. Fakat burjuva basını gerçekleri çarpıtmaya çalışıyor. Hammalların dahi 800.000 lira üstünde ücret istediklerini söylüyor. Evet bu yıl için 800.000 liranın üstünde net ücret istiyoruz, ama nakliye işçilerinin iş koşullarının ağırlığı ve iş risklerinin çok olduğu basında anlatılmıyor. Bugün anbarlarda yük kaldırıcı cazkandallar olmadığı için işçiler 200-300 kilo yükün altına giriyorlar. Bizim işkolunda çok yaygın bel fıtığı hastalığı görülüyor. Ahmet Tanrıverdi, Bayram Akmaşa, Kır İbrahim isimli arkadaşlar şu an hastalar, çalışamaz durumdalar. Bir de son dönemde işyeri sayısı artmasına rağmen anbarlarda çalışan işçi sayısında düşme var. Bu düşmenin altında yatan iş kolumuza teknolojinin girmesi falan değil. İşverenler işçi sayısını düşürmeye çalışıyorlar. Yani az sayıda işçiyle çok iş yapmayı hedefliyorlar. Bu da işçi arkadaşları çok fazla yıpratıyor. Bunun önüne geçmek için biz sendika olarak şimdi yapmakta olduğumuz sözleşmede -bir işyerinde kaç işçi çalışması gerektiğini- belirlemek için işyerinin iş kapasitesine göre işçi sayısı belirlemede sendikayı yetkili kılan madde koyduk."

AMBAR İŞÇİLERİNDEN DİĞER GREVDEKİ İŞÇİLERE DESTEK!

Topkapı nakliye ambarlarında (İstanbul) çalışan TÜMTİS'e üye yaklaşık işçi çeşitli işyerlerinde grevde olan işçiler için 2 milyon lira para topladılar. Bunu grevdeki çelik işçilerine, ALBOY işçilerine ve Tuzcuoğlu işçilerine gönderecekler. TÜMTİS Şube Sekreteri Ali Küçükosmanoğlu grevci işçileri desteklemenin işçi sınıfının ve ambar işçilerinin başta gelen görevi olduğunu söyledi.

Grev öncesi işçiler 130-140 bin lira net aylık alıyorlardı. TÜMTİS I. yıl ikramiye hariç 300 bin lira net aylık istiyor. İşverense ikramiye dahil olmak üzere 189 bin lira net ücret öneriyor.

Bu işyeri için ilginç bir durum sözkonusu. İşveren vekili Avk. Bekir Ekinci aynı zamanda bağımsız Otomobil-İş Sendikası'nın da hukuk müşaviri. İşçiler bu durumu biraz garipsiyorlar. "Nasıl olur da karşımızda bir başka işçi sendikasının hukuk müşavirini işveren vekili olarak görürüz. Yoksa o geleceğin Çalışma Bakanlığına mı hazırlanıyor?" diye soruyorlar.

TÜMTİS bu işyerinde grevde olan işçilere maaşlarını ve diğer sosyal haklarını ödüyor.

KUMCULAR TİS GÖRÜŞMELERİ UYUŞMAZLIĞA GİDİYOR

TÜMTİS'in 200 üyesi adına S.S. İstanbul Batı Yakası Kumcuları Üretim ve Pazarlama Kooperatifi işvereni ile sürdürdüğü TİS görüşmeleri uyuşmazlığa doğru yol alıyor. TÜMTİS I. ve II. yıl için %140 ücret artışı istiyor. İşverense %100 öneriyor. Bu işyerinde ücret artışının dışında diğer önemli uyuşmazlık maddesi işçi çıkarma yetkisinin işverenin iki dudağı arasından alınması. TÜMTİS işverenin 13. maddeye göre işçi çıkarmamasını, işçi çıkarma konusunun sendika tesilcisinin de yer aldığı disiplin kurulunda incelenip karara bağlanmasını istiyor.

İşveren vekili Avk. Oytunç Ataus daha önceden MESS avukatı iken işçiler için çıkardığı zorlukları TÜMTİS işçileri için de sürdürmesi sendika yöneticilerinin ve işçilerin tepkisine yol açıyor.

Kum işçilerinin aldıkları ücret şu anda 250.000 lira net.

TUZCUOĞLU GREVİ SÜRÜYOR, DESTEK TOPLUYOR

Merkezi Ankara'da olan ve Adana, İzmir, İstanbul ve Diyarbakır'da depo ve işletmeleri olan Tuzcuoğlu Nakliyat grevi 12 Haziran'dan bu yana kararlılıkla devam ediyor.

"KUNDURA İŞÇİLERİ 45 YAŞINA GELİNCE POSASI ÇIKMIŞ OLUR..."

İşçi Yaşamı: Kendinizi tanıtır mısınız?

Adım Uğur Parlak. 15 yıldır kundura işçisiyim. 1962 yılında Gümüşhane ilinin Kelkit kasabasının eski ismiyle Posus, şimdiki ismiyle Salyazı köyünde dünyaya geldim. Babam altı çocuğa sahip bir işçiydi.

Ben üç yaşlarındayken İstanbul'a yerleştik. Yedi yaşına geldiğimde babamı kaybettik. Geçim sorunu biz çocukların üstüne düştüğü için tahsilimi ilk okul sona kadar sürdürebildim. Daha ilk okuldayken elektrikçi çırağı olarak çalışma hayatına başladım. Kısa bir süre sonra kunduracı çıraklığı ile mesleğe girdim. 16 yaşına geldiğimde Gedikpaşa'da kalfalığa başladım. 1985-1987 yılları arası kalfalıktan ayrılarak kahvecilik yaptıktan sonra tekrar mesleğe döndüm. Hâlâ kundura işçisi olarak çalışmaktayım. 1981 yılında sigortalanmıştım, bir buçuk yıl sigorta primlerim ödendi. Yani 15 yıllık çalışma hayatımın sadece 1,5 yılı sigortalı geçti. Şimdi o haktan da yararlanamıyorum. Bugün Beyoğlu piyasasında Oskar Kundura'da işçi olarak çalışıyorum.

Evliyim, bir çocuk babasıyım, evin tüm geçimini tek başına çalışarak sağlıyorum.

İşçi Yaşamı: Bize biraz iş koşullarından bahseder misiniz?

Uğur Parlak: Diğer mesleki alanlara göre kundura işçilerinin iş ve yaşam koşulları en zor, en yıpratıcı, ilkel ve sosyal güvenceden yoksun iş alanlarından biridir. Kunduracılık sektörü yoğun olarak İstanbul'un Gedikpaşa ve Beyoğlu civarında irili ufaklı atölyelerde olduğu gibi, Beykoz. Alboy, Yeşil Kundura vs. 300-500 işçinin çalıştığı fabrikalarda üretim sürdürülür. İstanbul'da bu sektörde 40-50 bin civarında işçinin çalıştığı bilinmektedir.

Biz günde 10-15 saat gibi yoğun bir çalışma temposu içindeyiz. Bu tempo bayram dönemlerinde 24 saate kadar çıkmaktadır. Bu düzensiz çalışma koşulları ***"kesat"*** dediğimiz, yılda üç dört ayı bulan işsizliğe neden olmaktadır. Bir çok arkadaşımız işsizliğin ve kötü iş koşullarının yarattığı psikolojik bunalımlara düşerek intihara kadar varan sonuçlarla karşı karşıya kalmaktadır. Şu an aklıma gelen bir kaçörnek aktarayım. 1982 yılında Beyoğlu piyasasında çalışan Uzun Vedat lakabıyla tanınan arkadaşımız, bunalıma düşerek kendini asmıştır. Bir başka örnekse Gero Sebahattin lakabıyla piyasada tanınan işçi arkadaş ökçe kaplaması buruşukluğu neden gösterilerek işten atıldığı için bunalıma düşerek evinde kendisini asmıştır. Bir örnek daha söylersem, Bedros ismindeki saya işçisi arkadaş da elektrik tellerine tutunarak yaşamına son vermiştir. Bu tür canlı örnekleri sıralamak mümkündür.

Yaşamına son verenlerin yanı sıra ruhsal bunalıma girerek akıl hastanelerine düşenlerin sayısı hayli kabarıktır.

Yine iş koşullarının yarattığı olumsuzluklardan dolayı aile parçalanmaları hat safhaya ulaşmıştır.

Size bir şey daha söyleyebilirim. Kundura işçileri 45 yaşına gelince posası çıkmış olur, sefil bir yaşantı içinde 50'sini bulmadan yaşamını yitirir.

İşçi Yaşamı: Konuyu dağıtmadan bu söylediklerinizin nedenlerini de anlatır mısınız?

Uğur Parlak: Tabii zaten konumun içinde anlatacaktım. Birincisi, hızlı ve uzun bir çalışma temposunun yıpratıcılığı, ömrünün büyük bir kısmının gündüz ve gecesiyle iş yerinde geçmesidir.

İkincisi, genellikle basık, havasız ve rutubetli yerlerde çalışılır, fareler adeta kundura işçisinin mesai arkadaşı olmuştur. Bir de bu ortamda zehirli olduğu bilimsel olarak kanıtlanmış, hiç bir önlem alınmadan kullandığımız kimyasal yapıştırıcıları da göz önüne alırsak neden kundura işçisinin erkenden yıpranıp yaşamı terkettiğini anlarız.

. Üçüncüsü, yaşamı kısaltan diğer önemli etken de, kötü iş yeri ortamının doğurduğu psikolojik etkenler ve kimyasal maddelerin yarattığı alkol bağımlılığıdır. Bunların dışında sıralamadığım toplumsal ve diğer etkeler vardır. Bu söylediklerimin sorunuza yeterli cevap olduğu kanısındayım.

İşçi Yaşamı: Elinize ne kadar ücret geçiyor, kesat denilen işsizlik döneminden bahsettiniz, bu dönemde neyle geçiniyorsunuz? Sosyal güvenceniz var mıdır, bize kısaca anlatır mısınız?

Uğur Parlak: Biz kundura işçileri genellikle parçabaşı çalışır ve haftalık alırız. Brüt olarak haftalığımız 110 bin lirayı buluyor fakat ***rekapta*** dediğimiz üretimde kullanılan malzemeleri de biz işçilere aldırttıkları için, 110 bin liralık brüt haftalığımız net olarak 80 bin liraya inmektedir.

Kesat döneminde biz kundura işçileri genel olarak işsiz kalırız. Kesat dönemini borçlanarak geçiririz. Geçici iş bulan arkadaşlarımız da oluyor, geçici iş bulmanın zorluğunu hepimiz biliyoruz.

Sosyal güvencemize gelince, kara bir tabloyla karşılaşırız. Sigorta sorunu dahil hiçbir sosyal güvencemiz yok. Geleceğimiz garanti değil, ne çalışırken bir garantimiz var, ne de emekliliğimiz var. Üstelik iş koşullarından dolayı erken emekli olmayı gerektiren bir iş kolu olduğu halde. Bu koşullarda biz kundura işçilerinin de kaderleri işverenlerin çıkarlarına göre ayarlanmaktadır. İşverenler kârlarına kâr katmak için istediği işçiyi çıkartmakta istediği işçiyi işe almaktadır. Böylece işçi ücretlerini düşürmekteler ve tazminat da vermeyerek her türlü sosyal haktan yoksun bırakmaktadırlar. İşverenlerin bu keyfi uygulamaları cesurca hayata geçirmelerinin bence önemli nedeni bizlerin örgütsüz olmasıdır.

İşçi Yaşamı: Anladığımız kadarıyla hayli sorununuz var. Bize anlatmak istediğiniz başka sorununuz var mı?

Uğur Parlak: Öyle çok sorunlarımız var ki hepsini anlatmaya kalksam herhalde derginizde yer kalmaz.

İşçi Yaşamı: Öyleyse son olarak bunca birikmiş sorunlarınızı nasıl çözmeyi düşündüğünüzü anlatır mısınız?

Uğur Parlak: Biraz önce size sigorta sorunumuzdan bahsetmiştim, bugün var olan sigorta sisteminin sağlıklı işlemediği açıktır. İşçilerin bu alanda çözeceği sorunları çoktur. Sigorta sisteminin denetlenmesi devlete bırakılmıştır. ***Fakat ülkemizde 400 binden fazla işletmede çalışan milyonlarca işçi vardır, buna karşın devlet sigortasız iş yerlerini denetlemek için 200 civarında müfettiş görevlendirmiştir. Bu sistemin işlemesi mümkün değildir. Bunu denetlemek ve işler hale getirmek işçilere ve işçi örgütlerine düşmektedir.*** Biz kundura işçileri için böyle geri bir kurumdan yararlanmak dahi uzun bir mücadeleyi gerektirir. Yani örgütlü bir mücadeleyi gerektirir.

Bugün işçilerin iş ve yaşam koşullarını yükseltmek için sendikalar vardır. Fakat bizim iş kolumuzda geçmişte sendikal çalışmalar çok alt düzeyde faaliyet göstermiş ve sonuçta başarısız olunmuştur. Bence bunun nedeni sendikacıların küçük iş yerlerinde örgütlenme konusundaki eksik ve yanlış düşünceleridir. Sendikalar nerede olursa olsun işçilerin sınıfsal, ekonomik ve demokratik çıkarlarını savunmak zorundadır.

Kundura işçilerinin kötü ve ağır çalışma koşullarından kaynaklanan düzensiz yaşam biçimleri nedeniyle bilinçlenme ve örgütlenme düzeyleri geri kalmıştır. Bunu aşmak örgütlü mücadele ile olanaklıdır. Daha bunun gibi sıralamadığım birçok konunun çözümü örgütlenmekten geçmektedir.

İşte bu bilinçle benim de içinde bulunduğum duyarlı kundura işçisi arkadaşlar dernekleşmek için çalışmalara başladık. Derneğimiz biz kundura işçilerinin sigorta ve sendikalaşma gibi, iş ve yaşam koşullarının yükseltilmesi gibi, bilinç ve kültür düzeylerinin geliştirilmesi gibi alanlarda mücadele vermeyi hedefliyor.

Bu sorunlar tüm kundura işçilerinin sorunudur. Ben de inanıyorum ki tüm kundura işçisi arkadaşlar sorunlarına sahip çıkarak dernek çalışmalarında yerlerini alacaklardır. Şimdiye kadar yapılan çalışmaların umut verici olduğunu görüyorum.

İşçi Yaşamı: Bu güzel amacınızı ne zaman somutlaştıracaksınız? Daha doğrusu derneğinizi ne zaman açmayı düşünüyorsunuz?

Uğur Parlak: Arkadaşlarla koyduğumuz hedefimize göre Ağustos ayının sonunda derneğimizi resmen açmayı düşünüyoruz.

İşçi Yaşamı: Şimdiden size kolay gelsin der, başarılar dileriz.

Uğur Parlak: Ben de bir kundura işçisi olarak ve kundura işçisi tüm arkadaşlarım adına ***İşçi Yaşamı***'na teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Son Duraktaki Üç Ayakkabıcı

Almış mutluluğu pençelerine
Son duraktaki üç ayakkabıcı
Vururlar yoksulluk denilen ejderhaya
Çekiçlerini acımasız

Sali Reis, Kemal, Şakir
Çekiçler takır takır
İner yüzbinin üzerinde
Gecenin ikinci yarısına kadar

Gerçek dostluğun bilincini-içkiyi
Git göl Sali'den öğren
Kemal şarkılarla iç içe
Kahkahaların en güçlüsü Şakir'de

Bir dünya'dır "Çiçek Mahallesi"nin
son durağı
Olguların tartışıldığı bir masa
Çekiç sesleri arasında
Bütün gözler yıldızlarda...

M. Toker

İ.S.D. NE DİYOR

"SSK MESLEK HASTALIKLARI HASTANELERİNİN ÇÖKERTİLMESİNE KARŞI ÇIKALIM YENİLERİNİ AÇTIRALIM"

*** Ankara ve Kartal Meslek Hastalıkları Hastanelerini kurtaralım. İzmir, Adana, Diyarbakır ve Zonguldak bölgelerinde ellişer yataklı Meslek Hastalıkları Hastaneleri açtıralım.**

İşçi Sağlığı Derneği demokrasi savaşımının yığınsal, örgütlü ve en aktif organları olarak sendikaları, ileri işçileri, sendikacıları, Türkıye işçi sınıfının yaşamsal bir sorunu üzerinde durmaya ve işçi sınıfının dostlarını tavır almaya-çalışmaya çağırıyor.

Bu sorunlardan birincisi Sosyal Sigortalar Kurumuna ait ***elli yataklı Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesinin*** işlev göremez, meslek hastalığı tanısı koyamaz, tedavi ve rehabilitasyon yapamaz konuma gelmesidir. Bu hastane çökertilmiştir, uzman kadroları dağıtılmıştır, işlemez durumdadır. Sorunlardan ikincisi ***üç yuz yataklı Kartal Meslek Hastalıkları Hastanesinin*** çökmeye terkedilmesidir. Şöyle ki;

1- İşçi Sağlığı Meslek Hastalıkları bilim dalında uzmanlaşmış, mühendislik, sağlık, psikoloji ... alanlarında yetişmiş birçok değerli eleman, çeşitli laboratuarlarda çalışan teknik kadrolar ya ayrılmaya zorlanmıştır, ya da kendilerine yer aramaktadırlar.

2- Bu olgu özellikle 1980'li yıllarda burjuva iktidarlarının SSK genel müdürlüğünün ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarının işçi haklarını tanımayan kasıtlı, bilinçli politikalarından kaynaklanmaktadır. Kartal Meslek Hastalıkları Hastanesinin yataklarından önemli bir bölümü, SSK'nın genel sağlık hizmetlerine ayrılmış, çeşitli çıkar ilişkileri nedeniyle, Meslek Hastalıkları Hastanesinin kadrolarının bilimselliğe ve özveriye dayalı hizmet anlayışı yaralanmıştır.

3- Kartal Meslek Hastalıkları Hastanesinin rehabilitasyon ünitesi gibi bazı bölümlerinin ve laboratuarlarının kullanılmama ve bakımsızlık nedeniyle bir süre sonra işe yaramaz duruma geleceği açıktır.

4- Bu durum çeşitli basın organlarımızdan ayrıldılar.

Bir de Zonguldak'a bakalım; 1967 yılda binlerce kez anlatılmıştır. Bugün Türkiye'de meslek hastalığı tanısı koyabilecek tek sağlık kurumunun Kartal Hastanesi olduğunu ve çöküşün eşiğinde olduğunu sağır sultan duymuştur, ama işçi düşmanları duymamıştır. Duymamayı yeğlemiştir.

Bir ülkede iş kazaları sayısı ne kadar yüksek ve meslek hastalıkları sayısı ne kadar düşükse, işçi sağlığının düzeyi ve örgütsel işleyişi de o kadar kötü, işgüvenliği çalışmaları o kadar yetersiz demektir.

Türkiye'de yıllık iş kazası sayısı 1987 yılında 165.000'dir (Dünya rekoru). Tanısı konan meslek hastalıkları sayısı 736'dır. Bilimsel verilere göre üç milyon kişilik sigortalı işçi kapsamında, tanı konması gereken yıllık meslek hastalığı sayısı, yaklaşık otuzbindir.

İşçi Yaşamı'nın bu sayısında açıkladığımız gibi, SSK 1946 yılından beri Meslek Hastalıkları Sigortası primi toplamaktadır. Ne var ki ilk meslek hastalığı çalışmasına 1967 yılında başlamıştır.

Bugüne kadar SSK sağlık kurumları ***bir tek*** mesleki nedenlere bağlı kanser olgusu bildirmemiştir. Ancak SSK kanser klinikleri muayene ve tedavi için bekleşen işçilerle doludur.

Aliağa Petrokimya kompleksindeki son olgular yalındır; yaş ortalamaları otuzdört olan altı işçi arkadaşımız yaklaşık bir yıl içinde yaşamlarını yitirmişlerdir. Bu arkadaşlarımız, usulüne uygun bilimsel muayeneleri zamanında yapılsaydı, tanıları erker konulsaydı belki de şimdi aramızda ve yaşıyor olacaklardı. Belki de bu arkadaşlarımız kanserleştirici maddelerin ve gazların bulunduğu bir ortamda çalıştıklarını bilmeden ancak kesinlikle yaşamlarını korumak için kullanabilecekleri haklardan yararlanmadan aralında kömür üretiminde çalışan işçiler arasında mesleki nedenlere bağlı olarak bulunan solunum yolu hastalığı sayısı 2477. Aradan yirmi yıl geçtikten sonra 1987'de bulunan meslek hastalığı sayısı 13...

Neden böyle oldu?

Koruyucu önlemler mi arttırıldı? Zonguldak çevresinde kömür üretim koşulları mı değişti? Yoksa bilinçli olarak meslek hastalığı taramaları, ihbarları yerine getirilmiyor mu? İşçilerin meslek hastalığı tanısı konulduğu zaman önemli hak kayıplarına uğratıldıkları ve meslek hastalığı tanısı konulmasını hekimlerden istemedikleri söylenmektedir.

Olguların dili yalındır; Türkiye işçi sınıfının çalışma yaşamındaki meslek kazaları ve meslek hastalıkları tehlikelerini yeterli görmüyor burjuvazi. Bu hastalıklara tanı koyacak, her işkolunda yaygın binlerce meslek hastasını koruyacak ve iyileştirecek olan meslek hastalıkları hastanelerini de birer birer yokediyor, işlemez hale getiriyor.

Bu durum böyle devam edemez. Ettirmemek ellerimizdedir. Bunlar, iktidarıyla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla, SSK Genel Müdürlüğüyle, SSK Sağlık Kurumlarıyla bu sorun üzerindeki sınıfsal taleplerimizi yerine getirmek zorundadırlar:

- Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesi yeniden açılsın! İşlesin!
- İstanbul-Kartal Meslek Hastalıkları Hastanesi, dünyadaki benzerleri gibi çalışmaya başlasın. Hastaneye sonradan eklenmiş genel sağlık hizmeti bölümleri kaldırılsın!

Kuşkusuz bu sorun, başta sanayi işçileri olmak üzere tümüyle, işçi sınıfımızın, sendikaların, bilimsel ve mesleki alanlarda çalışma yapan tüm emekçilerin ve aydınların sürekli gündem maddesi olmaya lâyıktır

• Istanbul Kartal Meslek Hastalıkları Hastanesinin bir bölümü genel sağlık hizmetlerine ayrılmıştır. Kadrolar boşalmakta, laboratuarlar işlerliğini yitirmektedir. Bu hastanenin meslek hastalığı tarama etkinlikleri çeşitli maddi engellerle kısıtlanmıştır. Öte yandan, işyerlerinden, SSK sağlık kurumlarından veya bizzat işçi tarafından meslek hastalığı araştırması talebi gelmediği için bu hastane durağan bir döneme girmiştir.

• SSK, meslek hastalıkları araştırması yapmadığı, yeni hastaneler ve enstitüler kurmadığı, yeni kadroların yetişmesine çaba göstermediği için, meslek hastalığı primlerini harcayamamaktadır: 1987 yılında SSK Meslek Hastalığı Sigortası Primlerinden ellidört milyar T.Lirasını harcayamamış, bir anlamda kâr etmiştir.

Bu kaynakların yeni meslek hastalığı tanı ve tedavi kurumlarının kurulmasına ve her işkolundan binlerce meslek hastalığı olgusunun erken yakalanıp koruyucu önlemlerinin alınmasına yeteceği açıktır. İşçi sınıfımız bunu istemektedir. Bunun bedelini ödemiştir. Karşılığını alamamıştır.

Bugün meslek hastalıkları alanında Türk Tabipleri Birliğinin hekimlere yönelik kurslar düzenlemesi olumlu bir başlangıçtır.

Ancak sorunun bilimsel boyutları bu eğitimin, sağlık bilimleri, mühendislik bilimleri, hukuk, sosyal siyaset, psikoloji alanlarındaki eğitim programlarında ele alınmasını dayatmaktadır. Birçok bilimin ortak çalışma ve uygulama alanını oluşturan, işçi sağlığı, meslek hastalıkları, meslek kazaları ve iş güvenliği sorunları meslek örgütlerinin ve üniversitelerin bilimsel ve demokratik eylem ve ortak sorumluluk alanlarında yeralmaktadır.

1989 verilerine göre sayısı 3,5 milyon dolayındaki sigortalı işçi, kitlesel boyutuyla her bilimsel çalışma için büyük bir toplumsallığı ve sınıfsallığı anlatır. Ancak bu olgular, sigortalı olan 3,5 milyon işçinin değil, sendikasız, sigortasızlarla birlikte sayılırsa gerçekte, 20 milyon dolayındaki işçi sınıfımızın tümünün sorunu olmak gibi bir özelliği vardır.

Bu nedenle sağlığını korumak, yaşama hakkını savunmak, mal ve hizmet üretimi koşullarındaki mesleki tehditleri en aza indirmeye çalışmak bu konularla ilgili herşeyi öğrenmek, işçi sınıfının temel hakkıdır.

Sonuç: İşçi Sağlığı Derneği, işçi sağlığı ve meslek hastalığı sorunlarına sendikaların, ileri işçilerin ve sendikacıların öncülüğünde, bilimlerin ve işçi sınıfı eyleminin birbiriyle buluşması ve aktif, yığınsal bir demokrasi mücadelesi temelinde birlikte yolalmasıyla etkin çözümler bulunacağı görüşündedir.

Görev ileri işçilerin, sendikaların üzerindedir.

İŞÇİ ARKADAŞ

ANLATILACAK SENİN HİKÂYEN OLACAK "ÇEKİLECEK FİLM DE SENİN SİNEMANDIR."

İSD; Sinema yarışması için, sizin bildiğiniz ve yaşadığınız hikâyeleri bekliyor. Zaman kısalıyor. İşçi sınıfı kendi yaşamına vesağlına sahip çıkmasını, sinema sanatı yoluyla da pekiştirecek film hikayelerini gündeme getiriyor. Yarışmaya ilgi yoğunlaşıyor. Sizlerin bildiklerinizi, diğer sınıf yandaşlarınız da ilgiyle bekliyor. Yarışma herkese açık.

Film Hikayeleri ve Senaryoları Yarışmasına son katılma tarihi 1 Eylül'dür. Konu sizin konunuz. Hikâye de sizin hikâyenizdir. Film de sizin filminiz olacak. Haydi kalem başına. Yazdıklarınızı; dergimizin adresine göndermeniz yarışmaya katılmak için yeterlidir. Bekliyoruz. Başarılar dileriz.

SANAT-KÜLTÜR BÜROSU

MESLEK HASTALIĞI KURBANLARI ARTIYOR...

İZMİR/ALİĞA
PETRO KİMYA
KOMPLEKSİNDE MESLEKİ
KANSER RİSKLERİ: BİR YILDA
6 ÖLÜM

İşçi Yaşamı: Aliağa işçilerini ve Petrol iş şubesini ziyaret ederek baş sağlığı diledi.

Aliağa Petro kimya kompleksinde son 1.5 yıl içinde biri veya ikisi kalp hastalığı nedeniyle beş veya altısı kanser nedeniyle yedi işçinin ölümü bölgede derin bir üzüntü yaratmıştır.

Aliağada ölen işçilerin yaş ortalamalarının çok genç (34) olması, bir çok meslek hastalığı ve kanser yapıcı maddenin iş ve çalışma ortamında bulunması üzüntüyü arttırmıştır.

İşverenin *"**bende aynı ortamda çalışıyorum, bana bir şey olmuyor**"* tarzındaki basın açıklaması konunun önemi ve ciddiyeti hakkındaki bilgisizliğin ve yetersizliğin anlatımı değilse kasıtlı bir saptırma olarak yorumlanmıştır.

Ölen işçilere ilişkin olarak aldığımız bilgiler şöyledir:

- İşçilerin baskısı karşısında işveren vekili Röntgen/Ultrason/Kan tahlili için cihaz almaya söz vermiş/ yatıştırma girişimlerinde bulunmuştur.
- ***İşçi Yaşamı***'na başsağlığı ziyaretleri ve işçi sınıfının sorunlarıyla ilgilendiği için teşekkür eden Petrol İş Sendikası Aliağa şubesi yöneticileri ve işyeri temsilcileri konuyla ilgili geniş açıklamalarda bulunmuşlardır.
- İşçi sağlığı/meslek hastalığı alanında bilinçli ve birikimli olan işçiler/sendikacılar/ işyeri çevresindeki meslek sahibi aydınların desteğinin azlığından yakınmışlardır.
- Petrol iş Aliağa şube başkanı Mensur BURGUCU konuşmasında Petrol iş üyelerinin eğitilmelerini/çeşitli işkollarında çalışan çevredeki işçiler için ve sendikalar için örnek konuma gelmelerini planladıklarını söylemiştir. ***İşçi Yaşamı,*** Aliağa petro kimya kompleksindeki hastalık ve kanser tehlikesi oluşturabilecek maddelerle ilgili bilgiler,/tüm petrokimya işçilerine iletmektedir.

İSİM	ÖLÜM YILI	HASTALIĞI	ÇALIŞTIĞI FABRİKA
Nuri BABACAN	1987	KANSER	KLOR ALKALİ
Halil ESİN	1988	KANSER	PVC
Mehmet YILMAZ	1988	KANSER	KOROZYON GRUBU
Şahamettin TURAY	1989	KANSER	DEMİ ÜNİTESİ
Hasan KÖK	1989	KANSER	İŞ MAKİNASI
Besim ASLAN	1988	KALP/Koroner	SOSYAL İŞLER
Hüsnü ÇAY	1989	KALP/Hastalığı (veya kanser otopsi raporu bekliyor)	ETİLEN OKSİT/ ETİLEN GLİKOL

- İşveren vekili üzgün ve öfkeli işçileri yatıştırmak amacıyla bazı tıbbi cihazlar alarak tıbbi öndenetimler yaptırabileceğini söylemiş ve girişimlere başladığını duyurmuştur.

İşçi Sağlığı Derneği, bölgede 50 yataklı bir Meslek Hastalıkları Hastanesinin kurulmasını ve ivedilikle özel, bilimsel çalışmalara başlamasını zorunlu görmektedir. Bu amaçla İZMİR sendikalarını, hangi işkolunda, hangi konfederasyonda (veya bağımsız) olursa olsunlar ortak eyleme, işçi sınıfının yaşamını koruma talebini yükseltmeye çağırmaktadır.

SONUÇ: Bir petrokimya kompleksinin yapısı / İŞÇİ YAŞAMI'nda değindiğimiz sorunların tümünü bir kez daha algılamamıza neden oluyor. Düzineler hammadde/katalizör ve ürün vardır. Bir fabrikanın ürünü diğerine hammadde olmaktadır.

Mühendislik meslekleri özellikle kimya/endüstri/makina/elektrik mühendisleri üretim sürecinde oluşabilecek tehlike ve kazaları/ sezebilecek ve önleyebilecek yetenekleriyle erkenden ön plana çıkmak durumundadırlar.

İşyeri hekimi ve SSK bölge dispanserlerinde çalışan hekimler böyle bir sanayi kompleksinde ortaya çıkabilecek meslek hastalıklarını/ meslek kazalarını koruyucu ve tanı koyucu hekimlik bilgileriyle birlikte ele almak konumundadırlar. Hekimlerin bilgili ve uyanık olması koruyucu hekimlikteki başarılarını belirleyecektir.

Fabrikalarda İşçi Sağlığı-iş güvenliği kurullarının ayrı ayrı kurulması ve işletmelerin özgün sorunları üzerinde çalışmalar yapması zorunludur. Ayrıca Petrokimya komplekslerinin, yoğun işçi çalıştıran sanayi işletmelerinden meydana gelmesi, psikotekni ve sosyal psikoloji uzmanlarının istihdamını gerektirmektedir.

SENDİKALARIN İŞLEVİ NE OLMALI?

Üretim süreci içindeki ilişkilerin karmaşık yapısı işverenle işçi arasındaki, doğa ve işletmedeki makinalarla işçi arasındaki yığınla çelişkiyi işçilerin gündemine getirir.

Sendikalar, işçi sınıfının demokratik talepleri için, çalışma ve yaşama koşullarını sürekli denetlemek göreviyle yükümlüdürler. Bu amaçla sendikal ve sosyal düzeylerde politika üretmek, işçilerin mücadeleler sonucunda elde ettikleri kazanımları savunmak, ve yeni hakların sözleşmelere girmesi için savaşım vermek durumundadırlar.

Elbetteki ileri işçiler sendikacılar burada sözügeçen tüm meslek gruplarını sınıfsal istemleri doğrultusunda eyleme geçirmek için tüm enerjilerini seferber etmeli ve kendi yaşama haklarını savunurken, çalışma koşullarını yükseltirken öncülüğü biran elden bırakmamalıdırlar.

ALİAĞA PETROKİMYA SANAYİİ KOMPLEKSLERİNDEKİ KANSEROJENLER VE MESLEK HASTALIĞI YARATAN KİMYASALLAR ÜZERİNE...

Günümüzde petrol arıtma sanayii, çeşitli kimyasal ürünlerin de katılımıyla birçok işkoluna ve pek çok sanayi kuruluşuna hammadde ve ürün üreten devasa bir işletmeler topluluğuna dönüşmüştür.

Ne var ki yeni hammaddeler, yeni ürünler kullanılan teknoloji ve katalizör maddeler işçilerin yaşamı için tehlikeleri ve tehditleri de birlikte getirmiştir.

Aliağa Petrokimya sanayii, birçok meslek hastalığı etkenini ve mesleki kanser yapıcıları işçi sınıfının izni ve bilgisi dışında üretim gündemine sokmuştur. Ancak kimyasal maddelerin, sentetiklerin, petrol türevlerinin ve yeni maddelerin ne tür hastalıklara neden olduğu ve ne tehditler içerdiği işçi sınıfına bildirilmemiştir.

Petrokimya sanayii işkolunda dev adımlarla ilerleyen gelişme süreci bu işkolundaki iş kazalarını ve meslek hastalıklarını da dev boyutlara yükseltmektedir. Geçen yıllarda Hindistan'ın Bhopal kentinde 4500'den fazla işçinin ölümüne neden olan siyanür bileşiği hakkında ne işçiler ne de çevrede bulunan halk bilgilendirilmemişti.

En fazla kanser yapıcı ve meslek hastalığı bu işkolunda açığa çıkmaktadır.

İşçi Yaşamı'nın bu sayısında petrokimya kompleksindeki hastalık ve kanser yapıcılara değineceğiz.

ALİAĞA PETROKİMYA KOMPLEKSİNDE YERALAN FABRİKALAR, KULLANDIKLARI HAMMADDELER, KATALİZÖRLER VE ÜRÜNLER

1. ETİLEN FABRİKASI — **GEÇİCİ/KALICI SAĞLIK ZARARLILARI/MESLEK HASTALIĞI VE KANSER YAPICI MADDELER**

HAMMADDELER:

Nafta:

Katalizör: *Ni Karbonil:* Buharları ile temas halinde ön baş ağrısı, bulantı, el ve ayaklarda bitkinlik, terleme, cildin ıslak ve soğuk olması, kuru öksürük, göğüs sıkışıklığı, soluk darlığı, süratli solunum; siyanoz O_2 verilerek halsizlik düzelir. ***Ağır vakalarda ölüme kadar gidebilir.*** Bu gelişme maruziyetin başladığından 4-11 gün sonra meydana gelir. (Revizyonda Sisteme N_2 verilerek temizlenir.)

ÜRÜNLER:

Etilen: Vücuda değdiği zaman yanma, (Ünite kapalı sistem, revizyon sırasında borularda kalabilir.)

H_2

Metan

Fuel gaz

Propilen

Propan

C_4

Kraakt Benzin

Fuel-Oil

2. AROMATİKLER FABRİKASI

HAMMADDELER:

1- Ham nafta (Kompleks depo tank) —

2- Piroliz benzin (Etilen Fb) —

3- Hidrojen ve zengin gaz (Etilen Fb) —

ÜRÜNLER:

1-P - ksilen Cilt dermatitleri (Benzen içerebilir).

2- Benzen Göz, cilt ve üst solunum yollarının primer iritanıdır. Mayi akciğere kaçarsa akciğer ödemi ve kanamaları olur. Cildin yağ tabakasını aldığından ***kuru dermatit*** yapar.

3-O - ksilen: Cilt ve mukozalara primer irritant.

4- Hafif nafta, ağır nafta, sülfolan rafinat

5- C_5 hidrokarbonları

6- Ağır aromatikler

7- Fuel gaz (sour)

8- Fuel gaz (sweet)

9- LPG: Narkotik

3. VİNİL KLORÜR MONOMER W.C.M. FABRİKASI

HAMMADDELER:

Klor gazı (Klor-Alkali Fb)

Etilen gazı (Etilen Fb)

ÜRÜNLER:

1- EDC (Etilen diklörür): Organik klorlu bileşikler böbrekler ve karaciğeri tahriş eder.

2- W.C.M. (Vinyl klorür monomer): ***Kanserojen maddedir. 1 ppm de 8 saat, 5 ppm de 15 dakikadan fazla maruz kalınamaz.*** Solunum yoluyla girer. Göz ve cilde şiddetli iritandır. Merkezi sinir sistemine orta derecede bir alkol zehirlenmesi gibi etki eder. Şiddetli baş ağrısı, bulantı, görme bulanıklığı ve işitme azlığı ortaya çıkar. Ağır maruziyetlerde ölüm görülmüştür. ***Reaktör bakımlarında*** ve ***temizlik işlerinde*** kronik maruziyet olabilir.

3- Hcl.

4. HCL FABRİKASI

HAMMADDELER:

Klorlu hidrokarbonlar (VCM Fabrikası)

ÜRÜN:

Hcl (% 28): Uzun süreli maruziyetlerde solunum yollarına etki eder. Burun, boğaz yanması, öksürük yapar. Uzun süreli temasta ***kronik bronşit, amfizem, KOAH, diş dökülmesi*** görülür.

5. P.V.C. FABRİKASI

HAMMADDELER:
VCM (Vinyl klorür monomer)
X-16 (Etil klorformeat) katalizör.
NH_3 : Göz ve cilt mukoza membranlarına şiddetli irritant. Göze kaçarsa lakrimasyon, parpe ödemi, körlük, kornea ülserasyonu yapar. Sistemik etkisi baş ağrısı, boğaz yanması, bulantı, kusma, koku almama, öksürük, solunum durması şeklindedir.

ÜRÜN:
PVC

6. KLOR-ALKALİ FABRİKASI

HAMMADDELER:
1- Tuz —
2- Grafit —
3- Hg: Oda ısısında buharlaşır. Lokal olarak mukoza membranlarında ve ciltte primer irritant veya allerjiktir. Akut maruziyet akciğerlerde pnömoni, bronşit ve bronşiyolitis meydana getirir. Kronik maruziyette dişlerde gingivitis, diş etlerinde siyah-mavi çizgi, kilo kaybı, tükürük artması, uykusuzluk, hazımsızlık, diyare, ağızda metalik tad, şahsiyet değişikliği meydana gelir.

ÜRÜNLER:
1- Klor gazı
2- Kostik soda
3- Hidrojen
4- Ripo

Cilt, göz ve mukozalarda şiddetli irritant, dişleri çürütür. Az miktarlarda uzun süreli maruziyetlerde klor-akne denilen cilt lezyonu meydana gelir. Yüksek konsantrasyonda boğucu etkisi dolayısıyla adalelerde kramp meydana gelir. Bulantı, kusma, sinirlilik, öksürük, göğüs ağrısı, siyanoz, dispne ortaya çıkar. Akciğer ödemi, pnömoni takip eder.

7. E.O / ETİLEN OKSİT
E.G / ETİLEN GLİKOL FABRİKASI

HAMMADDELER:
1- Etilen
2- O_2
3- CH_4 (Etilen Fb.)
4- VCM (Vcm Fb.)
Ag bileşeni (katalizör)

ÜRÜNLER:
1- Etilen oksit
2- Etilen glikol

YAN ÜRÜNLER:
DEG (Dietil glikol)
TEG ve ağır glikollar
(Trietil glikol)
"Artık giderme"ye gider.

8. ACN AKRİLONİTRİL FABRİKASI

HAMMADDELER:
1- Sıvı Propilen
2- Sıvı NH_3: Göz, cilt ve mukoza membranlarına şiddetli irritant. Göze kaçarsa lakrimasyon, parpe odemi, kornea ülserasyonu, körlük yapar. Sistemik etkisinde başağrısı, boğaz yanması, terleme, koku almama, bulantı, kusma, öksürük, solunum durması olabilir.
3- Katalizör

ARA ÜRÜNLER:
NH_3
Propilen
O_2
N_2
Asetonitril
HCN: Lokal etkisi buharını solumayla olur. Burun, boğaz, üst solunum yolları irritanıdır. Likit şekli cilt ve göz irritanıdır. Sistemik etkisi boğuculuğundan ileri gelir. Çeşitli enzimlerin aktivasyonunu durdurur (sitokrom oksidazı inhibe eder). Moleküler oksijen transferini önler. Hastadan alınan bir damla kan kiraz kırmızısı renktedir.

ÜRÜNLER:
1. CO_2
2. CO
3. Su
4. Akrilo nitril: Lokal olarak göz cilt irritasyonu yapar. Bulantı, kusma, ileri derecede halsizlik yapabilir. Ölüm olabilir. Soluma, içilme veya ciltten absorbsiyonu süratle ölüme götürür. Fazla dozlardaki maruziyette şuur kaybı, solunum durması, ölüm, az dozlarda halsizlik, başağrısı, bulantı, kusma husule gelir.

9. FTALİK ANHİDRİT FABRİKASI

HAMMADDELER:
O-ksilen (aromatikler Fb.)
Katalizör V_2O_5: Cilt, göz, solunum yolları irritantı, kromik maruziyeti yoktur.
G. lotherm RD yağı (kondensasyonda)
G lotherm TH yağı (destilasyon)

ÜRÜN:
Ftalik anhidrit: Manuziyeti dumanı veya buharının solunumu ile veya tozlarla bulaşmış çamaşırlar, eldiven ve ayakkabı ile olur. MAK = 2 ppm TLV: 12 mg/m³ dür. Göz, cilt ve solunum yollarına iritanttır. Islak satıhlarda etkisi artar. Toz enhalasyonu öksürük, yanma, kanlı sümük meydana gelir. Kronik olarak göz irritasyonları, karaciğer ve böbrek yetersizlikleri, kOAH meydana getirir.

10. AYPE FABRİKASI
(Alçak Yoğunluklu Polietilen)

HAMMADDE:
Etilen gazı (Etilen Fb.)
Katalizör: **Organik peroksıtler.**
a) Di tertiarybutyl Peroxide
b) Tertiarybutyl Perpenzoate
k) Nonanoyl perokside

11. PTA FABRİKASI
(Pure Terephtalic Acid Fb)

HAMMADDELER:
1- P-Ksilen
2- Asetik asit
Katalizörler: Asetilen tetra bromür:
Cobalt mangan asetat: Cilt ve göz irritanı, allerjik hassaslaştırıcı kobalt tuzları solunması astmaya benzer allerjik bronşit yapar. İlerlerse pnömoni, önemli fibrozise sebep olur.

Cs - 137: (Radyoaktif kaynak): Etkisi bazen bir kaç günde, bazen yıllar sonra ortaya çıkar. Akut radyasyon sendromu nadirdir: Başlangıçta bulantı, kusma, diyare şok görülür. 2-14 günlük latent periyodu takiben ateş görülür. Durum kötüleşir, ciltte kanama lezyonları görülür. 3 hafta epilasyon (saç dökülmesi), ağrılı ülserasyon ve kanlı diyare ortaya çıkar. ***Radyasyon maruziyeti yüksekse ağır kemik iliği harabiyeti ile ölüm olur.*** Hasta çeşitli enfeksiyonlara açıktır. ***Bazı hallerde kanserlere neden olur.***

ÜRÜN:
PTA

12. YYPE FABRİKASI
(Yüksek Yoğunluklu Polietilen)

HAMMADDELER:
Etilen gazı (Etilen Fb.)

Katalizörler:
1) AT (Trietilen alüminyum) = TEA, 2 mg/m³
2) P_2 (Titanyum klorür $TiCl_4$): Su ile serbest Hcl gibi reaksiyon verir.

Hexane: Solunum ve sinir sistemini etkiler. Cilt ve solunum yoluyla girer. Cilt enhalasyonu çok yavaştır; mukoza ve cilt membranlarını irrite eder. Absorbsiyondan sonraki etkileri:
1) Akut Etki: Yağ eritici, solventler gibidir. Ödem vezikül yanma hissi ortaya çıkarır, kulak çınlaması vertigo, 5000 ppm. un üzerinde ***narkoz*** meydana gelir.
2) Kronik Etki: Sinir sisteminde görülür. Çok zaman alt extremitelerdeki adalelerin felci şeklindeki, nadir olarak üst extremitelerde görülür. Felçten önce iştah azlığı kilo kaybı ve hafif gastro enterik arazla birlikte, bacaklarda ve kollarda hiposteni görülür. Hassasiyet bozukluğu, motor bozuklukları ortaya çıkar ve hasta tekerlekli arabaya mahkûm olur.
Merkezi sinir sistemi arazları, hafıza ve görme kayıpları müşahede edilmiştir. Çok ağır vakalarda, solunum adalelerinde yetersizlik husule gelir. Hastalığın başlaması ile felç arasında 1-8 ay geçer, 3-21 ay sonra tam klinik tablo meydana çıkar. 9-10 ay devam eder. Hastalık nihayet düzelir.

ÜRÜN:
Y.Y.P.C.

13. P.P. FABRİKASI

HAMMADDELER:
1. Propilen gazı (Etilen Fb.)
2. Etilen gazı (Etilen Fb.)

Katalizörler:
1) DEAC (Dieti. Alüminyum klorür)
2) Ti Cl_3 : Ti bileşikleri ciltte iritasyon ve yanma, göze değdiği zaman konjonktvit kornea dumanı yapar. Sistemik etkisinde akciğer arazı meydana getirir, akut bronşit yapar.

Heptan: Mukoza membranlarını etkiler, dermatit husule gelir. Burundan aspire edilirse kanama ve akciğer ödemi görülür.

Butanol: Sistemik etkisinde narkoz, vertigo, hafif bulantı, iştah kaybı görülür.

ÜRÜN:
PP.

MESLEKİ ETKİLENME SONUCU İNSANLARDA KANSER YAPICILIĞI BELİRLENMİŞ MADDELER:
(KAYNAK: NIOSH)

A) ORGANİK MADDELER:

1. AROMATİK HİDROKARBONLAR
1.1) Kömür işi, KURUM -Akciğer kanseri- HAVAGAZI İŞÇİLERİ.
1.2) Kömür katranı -Deri ve Akciğer CA- KOK FIRINI İŞÇİSİ, BACA TEMİZLEYİCİLERİ.
1.3) Neft yağı -Deri kanseri (CA)- Neft kullanan yerler.
1.4) Benzen -Kan yapan sistem kanserleri- PETRO KİMYA İŞÇİLERİ, LASTİK İMALATI İŞÇİLERİ.
1.5) Auramin -Mesane CA- Boya işçileri.
1.6) Benzedin -Mesane CA- Boya işçileri.
1.7) Naftalin -Mesane CA- Boya işçileri.
1.8) 4Amino Difenil - Boya işçileri.

2. ALKİLLEYİCİ MADDELER:
2.1) Hardal gazı -Akciğer CA- Kimya işçileri.
2.2) Vinil Klorür -Karaciğer CA- Petrokimya.
2.3) BİS (Klorometiler) -Akciğer CA- Tekstil.

3. DİĞER MADDELER:
3.1) Tahta tozu -Burun içinde Ca- Gıda ve tahta işçileri.
3.2) Deri tozları -Burun içinde CA- Deri işçileri.

B) İNORGANİK MADDELER:

1. Arsenik -Akciğer, Deri CA- Maden işçileri.
2. Berillium -Akciğer CA- Atom enerjisi ve fluoresan ampul işçileri.
3. CADMİUM -Prostat CA.-Çinko- Akümülatör işçileri.
4. KROM -Akciğer CA- Madenciler, boya işçileri.
5. Hematit -Akciğer CA.-Madenciler, demir döküm fırınlarında çalışanlar.
6. NİKEL -Akciğer, Plevra Periton CA- Değişmeler tecrit işçileri, imalat işçileri, yıkım işçileri.

C) FİZİKİ ETKENLER:

1. Radon Üretim Mamulleri -Akciğer CA- Madenciler ve mamulü kullananlar.
2. X.RAY (RÖNTGEN) -DERİ CA VE LÖSEMİ- Röntgen ile uğraşanlar.
3. ULTRAVİOLET -DERİ CA- Güneş ışığında çalışanlar.
4. Radyum Boyaları -KEMİK CA- KADRAN BOYALARI.

YERLEŞİM YER VE ORGANLARINA GÖRE KANSEROJENLER:
(NİOSH)

ORGAN	KABUL EDİLEN	KUVVETLE ZANNEDİLEN
Kemik	—	Berillium
Beyin	Vinil Klorür (Mon)	—
Mide-bağırsak	—	—
Plevra-(Akciğer zarı)	Asbest	—
HEMOPOETİK SİSTEM	BENZEN, STİREN BÜTADİEN, LASTİK İMALAT MADDELERİ	—
BÖBREK	KOK FIRINLARINDAN ÇIKAN MADDELER	Kurşun
KARACİĞER	VİNİL KLORÜR	ALORİN, HEPTAKLOR, KARBON TETRA KLORÜR. PCB. TRİKLORETİLEN DDT. Kloroform DİELDRİN.
AKCİĞER	ARSENİK, ASBEST. BİS'ler klorometilmetilerler. Kromat'lar koktan çıkan maddeler, Hardal gazı, Nikel Katran ve zift, uranyum radan, vinil klorür.	
Larynx- (boğaz)	Asbest, krom katran	
Lenf doku	—	ARSENİK, BENZEN
BURUN	KROM, İSOPRİL YAĞI NİKEL, TAHTA TOZU	—
PROSTAT	—	Benzidin.P.C.B.ler KADMIUM
MESANE	BENZİDİN b) Naftilamin, 4-Amrin Bifenil benzidin	MAĞENDA a-naftilamin
SKROTUM	Kurum işi, Katran	—
DERİ	ARSENİK, KOKTAN çıkan maddeler, yumuşak yağlar, iş ve katran İONLAYICI ışınlar.	KLoropan

KANSERLEŞTİRİCİ MADDELERİN LİSTESİ KAYNAK: (İ.L.O: Uluslararası Çalışma Örgütü)

I. KANSER YAPICI MADDE VE ETKENLER:

1.1.GRUP: Kullanımları sırasında mazuriyeti (değmek, karşılaşmak, etkilenmek vb. kesinlikle yasak olan maddeler.)

1) b-NAFTİLAMİN
2) NİTROZAMİN (DIALKİL)
3) BENZİDİN
4) 2- NİTRO NAFTİLAMİN
5) 4- AMİNODİFENİL
6) 2- ASETİLAMİNOFLUOREN
7) 4- DİMETİLAMİNOAZO BENZEN
8) 4- DINİTROFENİL
9) METİL NİTROZUREA (MNU)
10) BİS (KLOROMETİL ETER)

1.2.GRUP: (KORUYUCU ÖNLEMLER İLE MARUZİYETİ KISITLANMASI GEREKEN MADDELER)

1) a- NAFTİLAMİN
2) PROPAN SULFON
3) ASTBEST
4) VİNİL KLORÜR
5) METİL KLOROMETİL ETER
6) İONİZE RADYASYON ve RADYOAKTİF MADDELER.
7) DİAZOMETAN
8) 1,1-DİMETİL HİDRAZİN
9) BENZEN
10) b- PROPİOLAKTON

1.3.GRUP. (UYGUN ve YAPILABİLİR KONTROLLERLE, ÇOK AZ MİKTARLARINA İZİN VERİLEN MADDELER)

1) ARSENİK (İNORGANİK)
2) NİKEL KARBONİL
3) DİMETİL SULFAT
4) 3,3-DİKLOROB ENZİDİN
5) 4,4-METİLEN-BİS-O-KLORANİLİN (MOCA)
6) O-TOLİDİN
7) DİANİSİDİN
8) ETİLEN AMİN
9) ETİLEN TİUREA

2. KANSERYAPICI MADDE VE ETKENLER

2.1 BELİRGİN KANSERLEŞTİRİCİ TEHLİKE GÖSTEREN KARMAŞIK MADDELER

1) Maden Kömürü
2) Yüksek kaynamış petrol artıkları
3) Yumuşak mineral yağlar
4) Neft yağı (shale Oil)
5) Kreazot yağı
6) Kömür katranı, zift.

2.2.GRUP: BELİRGİN KANSER TEHDİDİ İÇEREN İŞLER:

1) Krom işlenmesi, çakırılması, saflaştırılması
2) Nikel işlenmesi, çıkarılması saflaştırılması
3) Oramin imalatı
4) Hematid Madenciliği
5) Magenda imalatı
6) İZOPROPİL ALKOL imalatı
7) Koklaştırma ve kok fırınlarında çalışma
8) Petrol bileşikleri ve Nafta ileri ürünleri
9) Kablo ve lastik imalatında akselaratör ve Antioksidanların kullanıldığı işler.

İŞSİZLİK VE İŞÇİ SAĞLIĞI

Ülkemizin süregen hale gelmiş en temel sorunlarından biri işsizliktir. Bir ülkede işsizliğin bulunması sadece toplum açısından değil, sınıfsal ve bireysel düzeyde de ciddi sorunlar yaratmaktadır.

İşsizlik konusunda uzun yıllar hakim olan egemen sınıf düşüncesi, işsizliğin bireysel bir sorun olduğunu ileri sürer. Buna göre, işsizlik bireylerin kişisel özelliklerinden, yeteneksizliğinden, nihayet işbulmak konusundaki beceriksizliğinden ortaya çıkmış gibi kabûl edilmiştir. Böylece işsizlik adeta şüphe ile karşılanmış, işsizin bireysel sorumluluğu ve kabahati olarak görülmüştür. Nitekim halk arasında işsizlik boş vakit geçiren avare, tembel insanları ifade için kullanılagelmiştir. Ancak günümüzde işsizlik artık bireysel bir problem olarak değil, ekonomik sürecin bir sonucu olarak kabul edilmektedir. Bir başka deyişle işsizlik olgusu kapitalist sistemin işleyişinin bir sonucudur. Tanım olarak ele aldığımızda, işsizlik geleneksel olarak ***"piyasada geçerli ücret karşılığı çalışmak isteyen ve iş bulamayanlar"*** şeklinde ifade edilir. İşsizliğin bu şekilde tanımlanması kapitalist sistemde işsizlik olgusunu açıklamakta bazı ipuçları içermektedir. Emek pazarında saptanan enalt ücret seviyesinde çalışmak isteyen işsiz yığınların olması, işçilerin ücret artışları taleplerine karşı kapitalistlerin ellerinde bulundurdukları önemli bir silahtır. İşsiz işçilerin, işsizliğin yarattığı çaresizlik içinde piyasada o anki ücretlerle çalışmaya razı olmaları, işsizlerin çalışanlara karşı kapitalist sınıf elinde bir tehdit unsuru olarak kullanılmalarını sağlamaktadır. Bu nedenle kapitalist ülkelerde nüfusun belli bir kısmının sürekli olarak işsiz tutulması sistemin doğası gereğidir.

Konuya işçi sağlığı açısından baktığımızda, bu iki sorunun birbiriyle son derece yakından ilişkili olduğu açıktır. İşsizlik işçiyi sadece beden ve ruh sağlığı yönünden değil, maddi ve sosyal açılardan da son derece olumsuz şekilde etkilemektedir. İşsiz işçinin kendisini ve ailesini geçindirebilmek için en elverişsiz ve kötü işyeri koşullarında, en düşük ücretlerle çalışmaya razı olacağı bilinen bir gerçektir. İşsizlik, işsizler için sağlık ve sosyal güvenlik örgütlerinden (başlıcası SSK) yararlanma olanağının yok olmasına, işsizler ve bakmakla yükümlü oldukları yakınları için sağlık hizmetlerinin erişilmez hale gelmesine neden olmaktadır. Belirli bir yaştan sonra iş bulma umudunun yok olması, eğitim görenler arasındaki yüksek işsizlik toplumsal çürümeye, geri ve bağnaz burjuva düşünce akımlarına yönelmeyi birlikte getirmektedir. Bir anlamda işsizler toplumun ve aile çevrelerinin sınır uçlarına sürülmüş, moral düzeyde hastalık adayı konumundadırlar. İşsizlik sigortasının bir ölçüde uygulandığı

ileri kapitalist ülkelerde, bu sigorta kolu, burjuva devleti "sosyal refah devleti" olarak tanıtma aldatmacalarına yaramaktadır. Daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi, işsizlik ülkemizin yıllardır en temel ve sürekli sorunlarından biri olmuştur. Bugün Türkiye'de geniş ölçüde yaygın işsizliğin varlığını kabul etmeyen yoktur. Ancak diğer taraftan üzerinde böylesine görüş birliğine ulaşılan bir sorun olmasına, yarattığı sosyo-ekonomik etkiler yönünden büyük önem taşımasına rağmen, işsizlik konusunda sağlıklı ve güvenilir veriler bulmak mükün değildir. Ülkemizde genel olarak çalışma yaşamı, özellikle de işsizlikle ilgili sayısal veriler eksik, düzensiz ve çoğu kez gerçek dışıdır. İşsizlerin nitelikleri, bulundukları yerve yaşamlarını nasıl sürdürdüklerine ilişkin veriler bulunmadığı gibi, Devlet Planlama Teşkilatı-İstatistik Enstitüsü gibi kamu birimlerinin toplam işsiz sayısı verileri bile birbiriyle uyumsuz, yıllara göre kendi içinde tutarsızdır. Verilerin yetersizliği, bu konuda yıllardır gösterilen duyarsızlığın bir göstergesi olarak kabul edilmelidir. Burjuvazi, toplumun % 20 sini işsiz bırakan eylemlerinin günahını-suçunu gözlerden uzak, bir sır gibi saklama girişimindedir.

Aşağıda çeşitli resmi istatistiklere göre işbulma ve işsizlik verileri yer almaktadır:

Genellikle işsizlik sigortasının bulunmadığı Türkiye gibi orta gelişmişlik düzeyinde kapitalist ülkelerde işsizlik bir kabus gibi çalışma hayatındaki bireyin üzerine çökmekte ve onun en başta gelen endişesini oluşturmaktadır. Bu endişe kuşkusuz halihazırda işsiz olan işçi için öncelikle sözkonusu olabileceği gibi, halen işi olan işçilerin de her an işsiz kalmak korkusu ve gelecek endişesi içinde yaşamalarına yol açmaktadır. İşsizler, daha önce işçi olmaları durumunda bile, kısa bir süre sonra sağlık ve sosyal güvenlik haklarını tümüyle yitirmektedirler. İşsizlik sigortasının kurulmamış olması işsizlerin durumunu daha da ağırlaştırmaktadır. Ancak işsiz kalan işçiye işsizlik sigortası yardımları yaparak onun gelir kaybının bir kısmı bertaraf edilmek istense bile bu yardım, işsizlik sorununun çözümüne yaramaz. Yetersiz kalır ve geçicidir. İşsizlik sigortası adeta bir sihirli değnek gibi işsizlerin bir bölümüyle de olsa ekonomik ve sosyal sorunlarını yetersiz ve geçici düzeylerde bile çözmeye yetmemektedir. Nitekim işsizlik sigortası, işsiz kalan bireyi moral yıkıma, gelecek hakkında güvensizliğe, alkol bağımlılığına, avarelik, boş gezerlik ve tembelliğe alıştırmakta, önemli ölçüde nitelik kaybına yol açmaktadır. Ayrıca, işçilik disiplin ve alışkanlıklarının ortadan kalkmasına neden olmaktadır.

İşsizlik (15 + Yaş, Erkek - Kadın,Bin kişi)

Sivil İşgücü

	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88
Sivil İşg.Arzı	16.640	16.905	17.132	17.621	18.081	17.773	18.016	18.269	18.512	18.804	19.05
Sivil İşg. Tal.	15.249	15.239	15.231	15.368	15.457	15.577	15.706	15.878	16.243	16.550	16.866

İşsizler

Tarımdışı	1.391	1.666	1.951	2.253	2.624	2.196	2.310	2.391	2.268	2.254	
Tarımsal	702	700	700	700	665	665	665	665	652	600	530
Toplam	2.111	2.366	2.651	2.953	3.289	2.861	2.975	3.096	2.920	2.854	2.784
İş.Fy.Orn. %	12,7	14.0	15.43	16.75	18.19	16.1	16.5	16.7	15.8	15.2	14.4

Kaynak: DPT, Yıllık Programlar ve Beşyıllık kalkınma planları

Yukardaki tablonun incelenmesiyle, görüldüğü gibi işsizlik kırsal kesim dışında giderek ağırlaşan bir sorun niteliğindedir. Nitekim 1978'de 1.391.000 kişi dolayında olan tarımdışı kesimlerdeki işsiz sayısı 1988'de %60 dolayında bir artışla 2.218.000 kişi olmuştur. Tarım kesimi işsizleriyle birlikte toplam işsiz sayısı resmi rakamlarla 2.784.000 dolayındadır. Hangi ölçütle değerlendirilirse değerlendirilsin bu miktarda işsizlik, korkunç bir durumdur. Ancak yine biliyoruz ki biz bu rakamın içinde işsiz olupta, "marjinal sektör" diye adlandırılan seyyar satıcılık, değnekçilik, işportacılık gibi günü birlik, hiçbir güvencesi olmayan işlerde çalışanları, hizmet sektöründe yeralan ve verimli olmayan işlerde çalışanları yani gizli işsizleri görmemekteyiz. Çünkü bunlar bir işi olupta çalışanlar arasında kabul edilmemektedir. Bunlara ek olarak pek çok kişinin özellikle ev kadınlarının iş bulma umudu olmadığı, ya da her nasılsa iş bulamayacağı düşüncesiyle iş piyasasında yer almadığıda bir gerçektir. Dolayısiyle toplam işsiz sayısına girmeyen çok büyük bir kitlenin var olduğu da yadsınamaz. Bir başka deyişle toplumumuzda işsizlik, buradaki sayılardan çok daha büyük boyutlardadır.

Resmi İstatistik Veriler:

Yıl içinde (Bin kişi)	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
1-İş isteyenler	826.8	832.3	653.6	504.8	618.1	639.1	648.8	683.7	512.5	580.1	482.0	400.3
2-Açık İşler	405.2	318.1	235.1	189.4	201.4	188.9	200.4	214.4	170.0	275.2	262.4	254.9
3-İşe yerleştirilenler	376.8	296.9	211.5	163.4	161.0	151.3	158.0	178.0	157.6	258.8	253.4	251.1
4-İşe yerleştirme Oranı %	45.57	32.43	32.36	32.37	26.05	23.7	24.3	26.0	30.7	44.6	52.5	62.7

Kaynak: İş ve İşçi Bulma Kurumu istatistikleri

Tablodan kolayca görüleceği gibi kurumdan iş isteyenlerin sayısı 1977 yılından itibaren sürekli olarak azalmış ve 1988 yılında, 1977 yılı rakamının yarısı olmuştur. Diğer taraftan kurum tarafından işe yerleştirilenlerin sayısı incelendiğinde, 1982 yılına kadar azalma görülmekte bu yıldan itibaren azda olsa artış olmaktadır. Aynı yıllarda iş için başvuranların sayısının önemli ölçüde azalmış olması, işe yerleştirime oranının, 1982 yılından itibaren yükselmesine ve 1988 geçici verilerine göre % 62.7 olmasına yol açmıştır.

Kurumlar iş isteyenlerin giderek azalmış olması ***"iş bulma beklentisinin azalmasına"*** bağlıyabiliriz. Bu durum işsizlik sorununun niteliğinin açıklanmasında önemli bir noktadır. Çok geniş bir kitlenin salt işbulma umudu olmadığı için kuruma başvurmaması bu kitlenin açık işsiz olarak görülmesini engellemektedir. Bu durum ülkemizdeki gerçek işsiz sayısı ile ilgili değerlendirmelerin çoğu kez yanlış yada eksik olduğunun bir başka göstergesi olarak kabul edilebilir.

Çalışanların Sektörel Dağılımı (Bin kişi)

	1978	1979	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Tarım %	9.546 (62.6)	9.529 (62.5)	9.451 (60.6)	9.420 (60.4)	9.390 (59.1)	9.364 (58.3)	9.300 (56.1)	9.250 (54.8)
Sanayi %	1.826 (11.9)	1.795 (11.7)	1.911 (12.2)	1.984 (12.7)	2.023 (12.7)	2.083 (12.9)	2.282 (13.7)	2.392 (14.1))
Hizmetler %	3.886 (25.4)	3.915 (25.6)	4.215 (27.0)	4.372 (28.0)	4.465 (28.1)	4.609 (28.7)	4.968 (30.0)	5.224 (30.9)
Toplam	15.249	15.239	15.577	15.576	15.878	16.056	16.550	16.866

Kaynak: DPT, Yıllık Programlar ve Beş Yıllık Kalkınma Planı

Nitelikleri tartışmalıda olsa iş bulma ve işsizlikle ilgili veriler bazı çözümlemeleri olanaklı kılmaktadır. Buna göre Tarım kesiminde çalışanların toplam çalışanlar içindeki payıoransal olarak 1978'de % 62.6'dan 1988 de % 54.8 inmekte, çalışanlar miktarı mutlak sayı olarak 1978-1988 döneminde önemli bir değişime uğramamış dokuz milyonu üstünde kalmıştır. Aynı dönemde madencilik ve enerji sektörlerini de içeren sanayide çalışanlar oransal olarak % 11.9'dan % 14.1'e yükselirken mutlak rakam olarak 500 bin dolayında artmış, buna karşılık hizmet sektöründe çalışanlar 1.338.000 dolayında artarken bu sektörün payı da % 25.4'den % 30.9 a çıkmıştır.

Bu eğilimler yeni iş bulma alanlarının önemli ölçüde doğrudan üretim sektörleri dışında kaldığını göstermektedir. Bir başka deyişle ekonomi iş isteyenleri doğrudan üretimde kullanamama sorunuyla karşı karşıyadır.

Türkiye ve Diğer Ülkelerde İşsizlik

Ülkemizdeki işsizliğin boyutlarını ortaya koyabilmek açısından Türkiyenin 1987 yılı işsizlik oranını çeşitli gelişmişlik düzeyindeki ülkelerin işsizlik oranlarıyla karşılaştırmak yararlı olacaktır.

	İşsizlik oranı
Türkiye	15.2
Arjantin	5,2
Şili	7,9
ABD	6,1
Japonya	2,8
Yunanistan	6,4
İsveç	2,3
Güney Kore	3,1

Kaynak: OECD 1988 Yıllık Raporu

Yukardaki tablo, ülkemizdeki işsizliğin diğer ülkelere göre ne kadar yüksek boyutlarda olduğunu göstermektedir. Yoksulluğun en ileri aşaması işsizliktir. Başta sağlık olmak üzere işsizliğin yolaçtığı çeşitli sorunları yaşayan ***işçi sınıfının işsiz kesiminin bu sorunları,*** onları işsiz bırakan burjuva iktidarlarının siyasetlerinden ve kapitalizmin gerici doğasından kaynaklanmaktadır. Çözümsüzlüğün nedenlerini de burada aramalıyız. Kapitalizm ortadan kalkmadan, işsizlik sona ermez, işsizlik sorunu çözülmez. Çözüm demokratik halk iktidarındadır. İşçilerin emekçilerin, halk sınıflarının demokratik, sosyal, sınıfsal sorunlarının çözümü gibi, işsizliğin ortadan kaldırılması, en büyük toplumsal zenginliğimiz olan emeğin üretkenliğini ve yaratıcılığını yokeden kapitalist zincirin parçalanmasını hedefliyen bir sosyal devrime bağlıdır, bağlı kalacaktır.

OKURLAR YAZIYOR

RABAK BAKIR FABRİKASI ZEHİR SAÇIYOR!

Kağıthanede bulunan bakır fabrikası son aylarda hem işçisinin hemde mahalle halkının sağlığını tehdit etmektedir. Fabrikanın çevresinde bulunan Gürsel mahallesi halkının şikayeti üzerine 17 mayıs Tarihli Günaydın gazetesinde çıkan haberde "Fabrika koku saçıyor" başlığı ile duyurulmuştu. Oysa çevreye yayılan ve insanlara zarar veren kokudan ziyade - Asit buharı-bakır/kurşun/çinko v.b gibi maddelerin dumanı ve zehiridir.

Aslında bu zararlı atıklar yıllardır mahalle halkının ve çalışanların sağlığını tehdit ediyordu. Zararlı etkileri anında görülmediğinden işveren söylenenlere bir türlü kulak asmıyordu. Enson yaşanan somut olaydan sonra patronun dikkati bir kere daha çekildi.

23 Mayıs günü gündüz vardiyasında anot dökümhanesinde çalışan Adem BALTACI/Naci TEVKUR/Şahin ÖZDEMİR/Hasan YILMAZ/Naim KARACA/Ahmet CAN/Erol GÜLMEZ/Güzel AKAYDIN adlı işçiler boğucu dumandan zehirlenerek Okmeydanı SSK. hastanesine gönderilmişlerdir ve müşahede altında tutulmuşlardır.

Bu zehirlenme olayının sebebi herşeyden önce bir çok serviste olduğu gibi dökümhane servisindede havalandırmanın yeterli olmayışındandır. Döküm fırınlarının bazılarında filtre yoktur. Bu günlerdeki tehlikeli iş ortamının asıl nedeni ise bakırı ucuza elde edip daha fazla kâr elde etmek iç piyasada ne kadar hurda bakır varsa toplamakla yetinmiyor aynı zamanda Korkut ÖZAL'ın aracılığıyla İRAN'dan bile hurda bakır geliyor.

Hurda bakırlar genellikle vernik boya ve emaye kaplı olduğundan bunların yanması ile oluşan aşırı duman tüm fabrikayı kaplamakta. Mahalleninde üzerine çökerek saatlerce havanın kirli kalmasına neden [illegible]

Zehirli [illegible] ulaşabildiği yerlerde önce insanların gözlerini ve gırtlağını yakmakta daha sonrada midede bulantı ve kusmalara neden olmaktadır. Sekiz işçinin zehirlenmesinden sonra haklı tepkilerini gösteren işçiler patrona hurda bakır alımını durdurtmuş ve tehlikeli durumu şimdilik engellemişlerdir. Bu konularda bilimsel bilgi ve demokratik haklarını öğrenerek ileri kazanımlar için çalışacaklarını anlatmaktadırlar.

Rabak Fabrikasından Bir İŞÇİ.

23/Temmuz/1989

MÜCADELE ETMEZSEK KURTULAMAYIZ!..

Biz kiremit blok fabrikalarında çalışmış şu anda hapishanede yatan (zenginlerce yatırılan), cezamız bittikten sonra tekrar fabrikalarda çalışacak olan işçileriz. Elimize ulaşan *İşçi Yaşamı* dergisini düzenli olarak okuyoruz. Koğuşumuzda bir araya gelip fabrikalardaki sorunlarımızı yazmaya karar verdik.

Çalışmış olduğumuz fabrikalar işçi sağlığı, iş güvenliği bakımından en yetersiz fabrikalardır. Tabii ki bunun birinci nedeni işçi sağlığı ve iş güvenliği mücadelesinin devrimci mücadelemizin önemli bir parçası olduğunu kavrayıp mücadele etmememizdir. Zahmetsiz rahmet olmaz, fabrikalarda örgütlü olan sarı sendikalardır. Daha sonraları patronlar sarı sendikayı da zararlı görerek birçok sendikayı da fabrikadan uzaklaştırdılar. Böylelikle bırakın ileri hakları, Çalışma Bakanlığının yasada kabul ettiği, işverenlerin uygulamak zorunda olduğu en temel hakları bile rafa kaldırmaya başladı. Sosyal Sigorta yasasına göre, fabrikalarda işe başlayan işçi başladığı günden sigortalıdır. Bunu uygulamayan işveren suçludur, hakkında kanuni işlem yapılmalıdır. Bugün ise binlerce işçi sigortasız çalıştırılmaktadır. Sigorta ise işçi sınıfımızın mücadelesinde kazanılmış haktır, işçi sağlığının ve iş güvenliğinin temelidir. Bugün fabrikalarda çalışan binlerce işçi, işverenlerden elden ücret alan, ücret bordroları dahi almayan tarım işçileri durumuna düşürülmüşlerdir. Sarı sendika ve patronlaşmış yöneticileri SSK müfettişleri ve vergi memurları bu durum karşısında sessiz kalmaktadır. Hemen hemen çoğu fabrikalarda işçi sağlığı kurallarına uyulmamaktadır.

Bilindiği gibi blok kesildikten belli bir süre kurur. Daha sonra istifçiler tarafından istif edilir fırınlara. Daha sonra da fırınların ağızları kapanır ve pişirilir. Belli bir süre sonra fırınlar açılır ve bloklar fırından çıkarılır, arabalara sarılır. Bu konuda işçi sağlığına uyulması gereken maddeler şunlardır:

a. Fırınlarda tozu emecek olan aspiratör kullandırılmalıdır.

b. Fırınlarda çalışan işçilerde maske, gözlük, eldiven bulundurulmalıdır.

c. Fırınlar önceden açılmalı sıcaklık iş-

çinin rahat çalışacağı bir düzeye düşürülmeli (fırın kapıları hemen açılarak araba sarılmakta işçilerin bezle tuttukları, blokun sıcaklığından bezlerin yandığı olmaktadır).

d. Tozlu işlerde çalışan işçilerin yutmuş oldukları toksinleri zararsız hale getirmek için yoğurt verilmelidir.

e. Fabrikalarda işçilerin vücut temizliği için duşlar bulunmamakta veya çalışmayan bir kaç duş bulunmaktadır.

Fabrikalarda yatıp kalkan işçiler için sağlığa uygun rutubetsiz, temiz, ışıklı, kışın rahatlıkla ısınabilen koğuşlar bulunması gerekirken ahırdan kötü yapılar işçilere koğuş olarak sunulmaktadır.

Makineler iş güvenliği için yeterli tedbirden yoksundur. Bu güne kadar yüzlerce hatta binlerce işçi parmaklarını vanalarda çapalarda kaybetmiştir. Beton direk fabrikasındaki, vinçlerde yeterli güvenlik önlemleri alınmadığı için işçiler ölmüştür.

Ayrıca kadın ve çocuk işçiler ağır işlerde düşük ücretle çalıştırılıyor. Özellikle hamile kadın işçilerin sağlık sorunlarına gerekli özen gösterilmiyor. Ağır işler, fırındaki sıcaklık, toz toprak, ana karnındaki çocuğun sağlığını tehdit ediyor. Gelişme çağındaki çocuk işçilerin ağır ve sağlıksız çalışma koşullarıyla genç yaşta sağlıkları bozulmaktadır.

İşçiler fabrikalara ve evlerine açık, damperli arabalarla veya açık arabalarla traktör romörkleriyle taşınmaktadır. Trafik kurallarına uymayan bu taşıma şekli işçilerin yaşamını her gün tehdit ediyor. Ayrıca tüm fabrikalar Ankara-İzmir asfaltına sağlı-sollu dizilmiş durumda. Bu güne kadar yüzlerce yorgun ve dalgın işçi bu asfaltta hızla gelen arabaların altında kalarak can verdi. İş güvenliği iş yeriyle ev arasında sürmek zorundadır. Bu aradaki güvenliklerin de sağlanması zorunludur. Asfalt üzerinde trafik polisinin trafik işaretlerinin bir üst geçidin ayrıca arabaların hızını yavaşlatıcı sistemlerin kurulması işçilerin güvenliği için zorunludur.

Aklımıza gelenler bunlar. Bunların kapitalizmin sorunları olduğunu, kapitalizmden kaynaklandığını da biliyoruz. Hak verilmez alınır. Bu sorunlarımızın örgütlü disiplinli kararlı mücadeleden geçeceğini biliyoruz.

Patronlar zenginler paradan başka bir şey düşünmüyorlar. O kadar sahtekârlar ki kendi koydukları yasalarına uymuyorlar.

İşçi Yaşamı dergisi önemli bir boşluğu doldurdu. İşçi sınıfının işçi sağlığı iş güvenliği ile ilgili sorunlarını geniş kitlelere duyurmak, sınıfı uyarmak ve bilinçlendirme konusunda hepimize büyük görev düşüyor. Biz işçiler de bu konuda dergimiz *İşçi Yaşamı*'nı haber ve yazılarımızla düzenli olarak besleyeceğiz. Fabrikalarda satışını arttıracağız. Fabrikalarda işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında duyarlı olup mücadelemizi yükselteceğiz. İşçi sınıfımızın ekonomik demokratik mücadelesinin önemli koparılamaz küçümsenemez bir parçası olarak görüyoruz. Reformcu mücadelemizi işçi sınıfının devrimci mücadelesinin bir parçası olarak görüp yükseltiyoruz.

İşçi sağlığı ve iş güvenliğini, ekonomik ve demokratik kaleler için mücadeleyi ileri demokratik halk devrimi mücadelemizin önemli bir halkası kabul ederek sımsıkı sarılıyoruz. Kurtuluşumuzun ne kadar fırtınalar da koparsalar burjuvaziye ve yedek lastiği sosyal demokrasiye inat sosyalizm olduğuna inanarak tüm değerli dostları hasretle kucaklayıp saygılar sunuyoruz.

Bir grup kiremit-blok işçisi

Değerli İşçi Yaşamı Dergisi,

İşçi sağlığını ilgilendiren bir yayın organı çıkarmakla, işçi sınıfı mücadelesinde bu dergi çok önemli bir boşluğu dolduracaktır. İşçi Yaşamı dergisinin ilk sayısını okudum ve özellikle çıkış amacına uygun olarak, bu alanda işçi sınıfı açısından önemli bir işlev göreceği inancına vardım.

Yalnız, derginin içeriğinin sadece bu alanda kalmaması, daha değişik ve geniş kapsamlı konulara da ağırlık verilmesi gerektiğine inanıyorum ve bunu yapacağınıza eminim. Çünkü, dergi henüz yeni çıkıyor, bu süreç içersinde daha gelişecek ve olgunlaşacaktır. Bu gelişmeye ben de elimden geldiğince, yapabildiğim oranda katkıda bulunmak isterim.

Size ilk kez gönderdiğim (aşağıda kaleme aldığım) yazının konusu, Türkiye' de az sözü edilen, sürekli gözlerden kaçan ve yoğun baskı ve sömürü altında çalıştırılan ***çırak*** ve ***kalfalar***la ilgili.

ÇIRAK VE KALFALAR ZOR KOŞULLAR VE AĞIR SÖMÜRÜ ALTINDA ÇALIŞTIRILIYORLAR!

Genellikle işçi ve dar gelirli aileler çocuklarını çeşitli mesleklere (oto tamir, torna, oto boya, elektrik vb. atölyelere) çalışmak üzere vererek, çocuklarının hem meslek sahibi olmalarını, hem de ve en önemlisi kısa sürede aile bütçesine katkıda bulunmaları için buralara gönderiyorlar.

Çocuklar henüz oyun çağındayken, ilkokulu bitirir bitirmez kendilerini çok ağır işlerde çalışır buluyorlar. Yaşıtları okula giderken, oyunlar oynarken, bu çocuklar her yanları yağ, kir-pas içinde bütün gün çalışıyorlar. O zayıf vücutları çalışmanın ağırlığı altında gecenin olmasını ve tatlı bir uyku uyumayı sabırsızlıkla beklerler. Geceleri her türlü çocukça düşten uzak, günün o yorgunluğuyla kendilerini yatağa atarlar. Sabahın erken saatlerinde ise, henüz önceki günün yorgunluğunu üzerlerinden atamamış, uykuya büyük bir doyumsuzlukla başlarlar yeni güne. Ve bunu yıllarca hep böyle tekrarlayıp dururlar. Bir an olsun çocukça bir düşe kapılacak olsalar, yaşamın bütün gerçekleri o an gelip yüzlerine çarpıverir.

Çocuklar büyüyor, hem de çok hızlı büyüyorlar. Yaşamın tüm zorluklarını, gerçeklerini ta o yaşlarda omuzlarına yükledikleri ağır sorumluluklarla büyüyorlar. Herbiri çocuk yaşlarına rağmen birer olgun insan olup çıkıyorlar. Daha çocuk olmadan birer olgun "adam" oluyorlar.

Çocuklara orada meslek öğretiliyor(!). Gerçekten meslek nasıl öğretilir, ya da öğrenilir? Geçmişten gelip, günümüze kadar uzanan "eti senin kemiği benim" mantığı(!) genellikle geçerli kural sayılır. Bu nedenle bu çocuklara her türlü eziyet yapılır. "Onları adam etmek için onlara göz açtırmamak gerekir, yoksa işi haylazlığa vururlar(!)". Sırtlarından dayak hiç eksik olmaz bu çocukların.

Çocuklar bir hafta boyunca, yalnızca bir cep harçlığı karşılığında çalıştırılıyorlar. Kalfa olunca haftalıklarında da (haftalık olarak ödenen ücret) belli artışlar sağlanıyor. Ama bu her zaman için bir asgari ücretin çok altında olmaktadır. Çırak ve kalfalar neden çok düşük bir ücret karşılığı çalıştırılıyorlar?

OKURLARIMIZDAN BİZE...OKURLARIMIZDAN BİZE... OKURLARIMIZDAN B

Bu konuda, bu alanlarda yaygın bir anlayış vardır ve bu anlayış da çırak ve kalfaların bedava denebilecek bir cep harçlığına çalışmalarını kabullenmelerine neden oluyor veya kabullendiriliyorlar. Yukarıda da belirttiğim gibi, çocuk, babası veya herhangi bir büyüğü tarafından atölyeye verilirken, atölye sahibine, "eti senin kemiği benim" diyerek veriyorlar. Burada aranan tek kıstas, çocuğun meslek sahibi olması. Usta (atölye sahibi), ona "meslek öğretecek" ve çocuklar oralarda çalışmakla birer "meslek sahibi" olacaklar. Çalışanlar emek vermiş değil de, ustaları bunlara emek vermiş oluyorlar, onları ne zorluklarla "yetiştirmiş" oluyorlar(!) Bu nedenle ustanın bu çocukları işe almasıyla, sanki bu çocuklara ve ailelerine bir lütufta bulunuyorlar. Çocukları "sokaklardan kurtarıp, elleri iş tutmasını ve meslek sahibi olmalarını sağladıkları iddiasında oldukları için burada önemli olan para değil, mesleği kavramaktı" mantığını(!) ileri sürerek bu insanlara yalnızca cep harçlığı verilmektedir. Ya da çok düşük bir ücret karşılığında çalıştırılmaktalar.

Peki gerçekten meslek öğretiliyor mu?

Bilindiği gibi, çalışmaya ilk başlayan çocuklar genelde hep getir-götür işlerine koşturulurlar. Yani meslek öğrenmeyle uzaktan yakından hiç ilgisi olmayan işlerle geçer yılları. Ve bu yıllar içinde bu çocuklar bir yandan büyürken, bir yandan da artık göre göre, işin kıyısından köşesinden tuta tuta mesleğe aşina olmaya başlarlar. Biraz da kendi girişimleriyle artık yavaş yavaş elleri iş tutmaya başlar. Ancak bu durumdan sonra mesleği kavrama dönemine girmişlerdir. Yoksa ayrıca bir mesleksel eğitim görmüyorlar. Özel olarak mesleksel eğitim görmedikleri için, mesleği öğrenmeleri hem yıllar alıyor, hem de zaman içersinde adeta eziliyorlar. Az ücret, angarya iş ve bunlara ek olarak da çoğu zaman dayak.

Bu alanda çalışma saatlerinin belli bir sınırı da yok. Sabahın erken saatlerinden gecenin geç saatlerine kadar çalıştırılıyorlar. Çalışma saatleri tamamen atölye sahibinin durumuna ve isteklerine bağlı, ne zaman paydos derse, o zaman çalışma biter. Çırak ve kalfaların sekiz saatin üzerinde çalışmaları halinde -ki çoğu zaman çalışırlar- zaten az olan ücretlerinde herhangi bir artış olmaz. Kaç saat çalışırlarsa çalışsınlar, ücretleri hep aynı kalır. Yani çırak ve kalfaların sömürüsü inanılmaz bir düzeydedir.

Çırak ve kalfaların hiçbir sosyal hakları da yok. Bunlardan en önemlisi, bu insanlar yaygın bir biçimde sigortasız olarak çalıştırılıyorlar. Bilindiği gibi, bu tür yerlerde (atölye vb.) iş kazalarıyla çok sık karşılaşırız. Bu iş kazalarının en ufağı, iş kazası geçiren insanın haftalarca, aylarca işten uzak kalmasına yetiyor. Çeşitli sakatlıklar, hatta çalışamayacak durumda sakatlıklar halinde, bu insanların yasal olarak da hiçbir güvenceleri yok. Olası bir işkazası sonucu bir ay çalışamayan bir kalfaya herhangi bir ücret ödenmiyor. Ödeniyorsa da, atölye sahibinin insafına kalarak çok cüzi bir rakam ödeniyor.

Bu tür yerlerde meslek hastalıkları da yaygın olarak görülmektedir. Meslek hastalıklarından doğan çeşitli uzun süreli veya kalıcı hastalıklara yakalananların sayısı hiç azımsanmayacak rakamlara ulaşıyor. Çoğu zaman bu hastalıklar kendilerini kısa sürede göstermiyor; ancak yıllar sonra belirtileri ortaya çıkıyor.

Bunların yanısıra, yoğun, uzun süreli ve oldukça ağır koşullarda çalışılması sonucu, bu çocuk ve genç insanlarda aşırı yorgunluktan kaynaklanan sinir sistemlerine çeşitli bozukluklar da meydana gelmektedir.

Çırak ve kalfaların ağır koşullarda çalışmaları ve hiçbir sosyal hakka sahip ol-

madıkları gibi, bundan kaynaklanan bir uygulama da; bu insanların yıllık izin hakları da yok. Bu haktan yoksun olmalarına rağmen, işyeri sahibinden böyle bir izin *"koparsalar"* bile, bu izin süresi içerisinde kendilerine herhangi bir ücret ödenmiyor.

Görüldüğü gibi, çırak ve kalfalar her türlü sosyal haklardan yoksun tutulmuş, çok ağır koşullarda yoğun bir sömürü altında çalıştırılıyorlar.

Çırak ve kalfalar yukarıda belirtilen olumsuz koşullarda çalışmalarına, tüm sosyal haklardan yoksun olmalarına ve ağır sömürü altında çalışmalarına rağmen, çalışan kesimler içersinde en örgütsüz kesimi oluşturmaktadırlar. 12 Eylül öncesinde, 1978-79 yılları arasında bu kesimde de yoğun bir örgütlenme çalışmaları yapılmıştır. çırak ve kalfalar en doğal haklarını elde etmek ve savunmak için bu yıllar arasında kısa adı ÇIRAK-DER olan Çıraklar ve Kalfalar Derneği'ni kurmuşlardı bazı bölgelerde. Bu alandaki böylesi bir susuzluk böyle bir derneğin çok hızlı bir gelişmesini sağlıyordu.

Bugün çırak ve kalfaların kendi derneklerini kurmaları daha yakıcı bir sorun haline geldi. Daha fazla zaman kaybedilmeden çırak ve kalfalar kendi derneklerini kurmalı, bu derneklerde birliklerini sağlamalı ve hakları için buralarda örgütlü mücadele vermelidirler.

a) Çırak ve kalfalar il il, ilçe ilçe yerel birliklerini kuracakları derneklerde sağlamalılar;

b) Kurulan bu dernekler yurt çapında bir federasyon oluşturmalı;

Dernek ve Federasyonun Amacı:

1- Tüm çırak ve kalfaların birliğini sağlamak ve ayrım gözetmeksizin haklarını savunmak;

2- Çırak ve kalfaların sendika kurma hakkına sahip olması;

3- Sigorta hakkının elde edilmesi;

4- Grev hakkı;

5- Çalışma saatinin 8 saat işgünüyle sınırlandırılması, fazla mesailerde mesai ücretlerinin ödenmesi;

6- 8 saatlik işgünü içersinde mesleksel eğitim verilmesi;

7- İş kazalarına neden olan koşulların düzeltilmesi;

8- İş kazası geçiren çırak ve kalfaların ücretlerinin kesintisiz ödenmesi;

9- Yıllık izin hakkının elde edilmesi;

10- Keyfi işten çıkarmaların yasaklanması, işten çıkarmalar halinde tazminat ödenmesi.

Değerli dostlar, bu konuda aklıma gelenler bu kadar. Bu yazıda düzeltme ve değişiklikler veya eklemeler yapabilirsiniz. 9 yıldır cezaevindeyim, ama bu konuda fazla bir değişiklik olduğunu sanmıyorum. Belirttiğim gibi elimden geldiğince yazmaya çalışırım.

Hepinize çalışmalarınızda başarılar! Dostça selam ve sevgilerimle.

BEDİR YÖLE
Gaziantep Özel Tip Cezaevi

İŞÇİ YAŞAMI ÇALIŞANLARINA
Değerli Dostlar Merhaba

Sizlere yazdığım ilk mektubumdan bu yana derginize yardımcı olabilmenin yollarını araştırdım. Bunun bir yolu olarakta günlük gazete küpürlerini kesmeye karar verdim.

Şu anda elinizde olan küpürler kabul ediyorumki, iyi bir seçim ve derleme sayılmaz. En azından yardımcı olabileceğim bir alanda ilk başlangıç olarak ele alınırsa sanıyorum yinede işe yarayacaktır.

Biliyorsunuzki yaşadığım koşullarda insanın iradesi dışında gelişen bazı etkiler arzu edilen hedeflere varmayı zaman zaman olanaksızlaştırıyor. Bundan böyle günlük gazeteleri daha sistemli elden geçirebileceğim, ve ilk tasarruf bana ait olacak. Bir aylık süreyi içerecek biçimde zaman dilimlerine böldüğüm bu çalışmayı bir kısmı küpürler halinde, bir kısmıda yazılı özetler halinde yürütüp sizlere yollayacağım. Ve o zaman çok daha işe yarar bir çalışma olacak, ve sizlere gerçekten yardımcı olabiliyorum diyebileceğim. Umarım her şey istediğim gibi gider.

Hala ikinci sayıyı almış değilim. Sabırsızlıkla gelmesini bekliyorum. Ayrıca mümkün olan en kısa sürede genel olarak cezaevlerine ilişkin sağlık ve yaşam koşullarını içeren bir yazı yazarak yollayacağım.

Şimdilik bu kadar diyeyim. Çalışmalarınızda başarılar.

Sıcak sevgi ve selamlar

İSMET CEBE

İşçi Sağlığı Derneği Başkanlığına

28.06.89

1988 yılı Ocak ayında İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası nedeniyle Ankara'dan bir İŞGÜM heyeti işyerimize geldi. Devlet Malzeme Ofisi Basım Müessesesi Atölyelerini dolaştı. Baskı atölyesinde gürültü ölçümleri yapıldı. Yapılan ölçümler sonucunda atölye ortasında 84 desibel, benim çalıştığım bilgisayar formu üretim makinası yanında gürültü 96 desibel çıktı. Tabi bu gürültü makinanın o anda yaptığı işe göre artabilir veya azalabilir. Nitekim üretimde kullanılan bıçak sayısı sekiz olduğunda bu gürültü 100 desibeli çok rahat geçebilir. Ne kadar gürültünün bizim sağlığımızı tehlikeye soktuğunu heyettekilere sorduk. 80 desibelden sonrası insan sağlığı açısından tehlikeli olduğunu söylediler. Heyetin düzenlediği raporun sonuçlarının ne olduğunu bilmiyoruz. Bizim işçiler olarak talebimiz bu raporların işyerlerine asılmasıdır. Ne tür önlemler alınması gerekir? İşçi Sağlığı Derneği bu konuda bize yadımcı olabilir mi?

D.M.O. İşçileri

İşçi Sağlığı Derneği'ne,

Öncelikle şunu bir işçi olarak açık bir şekilde belirtebilirim ki, bu çalışma bu gayret özlemini çektiğimiz bu aydınlık dünyaya varmak için verdiğimiz mücadelenin sağlık ile ilgili bir boyutu olarak önemli bir adım olacaktır. Ayrıca kurucuların bu işin uzmanı olmalarını, deneyimlere sahip olmaları bana ve benim gibi düşünen işçilere ayrı bir güven vermektedir. Bu kişilerin bilimsel düşünceleri ile bizim gibi tezgahta çalışan işçilerin mücadeleleri arasında köprüler kurulacak ve daha gür bir şekilde mücadele genişleyecektir. İşçilerin gerçek anlamda kendi dünya görüşleri doğrultusunda eğitilip, örgütlenmelerine katkıda bulunacaktır. Bir işçi olarak en kısa zamanda çalışmalara katılacak, bu gelişmeye katkıda bulunmaya çalışacağım. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Çayırova Cam İşleme Sanayiden
Kâzım BAKIŞ

İSD KARTAL ŞUBESİ AÇILDI

İşçi sağlığı bilimini uğraşı alanı olarak seçmekle işçi sınıfının Demokrasi mücadelesine ve gelecek güzel günlerine olan inancına ve kararlılığına katkıda bulunan İSD'nin Kartal şubesi 4 Temmuz günü çalışmalarına başlamıştır. İşçi sağlığı derneğinin ilk şubesi olması Kartal ve çevresinde şube çalışmasına emek veren insanların haklı onur kaynağı.......

NEDEN KARTAL?

Kartal ve yapısındaki özelliklere şöyle bir baktığımızda aslında bu sorunun hiç sorulmaması gerektiği sonucuna varabilir insan. Öncelikle bir sanayi ilçesi... Yüzlerce atölye, işyeri ve fabrika, dolayısıyla, küçüklü, büyüklü bu çarkları döndüren binlerce işçi. Çimento, Akü, kibrit, ilaç, yoğurt, tütün (Tekel), dikim, otomobil, ağaç, elektronik, havagazı gibi önemli kimyasal maddeler işleyen irili ufaklı sanayi işletmeleri... Çırağından ustasına, kalfasından, formen'ine kadar bir işçi denizi KARAL. Kartal dışında Tuzla Tersaneleri de önemli işçi potansiyellerinin bulunduğu büyük birimler... Öyleki, Dr. Haldun Sirer ve arkadaşlarının çabaları sonucu kurdurulan, işçi yaşamına yönelik olmasına rağmen, son yıllarda amacından saptırılarak genele açık hastaneye dönüştürülen meslek hastalıkları hastanesi de Kartal'da bulunuyor. Bu bile, Kartal'ın İSD'nin amacı açısından şube örgütlenmesinin önemini ve gerekliliğini vurguluyor.

İSD Kartal şubesi kuruluş çalışmaları, gerçekten bu amaca gönül vermiş insanların birlikteliği ile somutlaşmaya doğru yol alırken, kimilerinin ***"Düzenin eksikliklerini mi gidereceksiniz"*** türünden önyargıya dayalı, bilimsel araştırmadan yoksun eleştirilerinde dayanaksız bulunduğunu ortaya koydu. İSD Kartal şubesi açılışını 1. Hafta süreli türlü etkinliklerle gerçekleştirme yolunu yeğledi. Bu etkinliklerde İSD'nin genel merkezinde yer alan yönetici ve alanlarında uzman sanatçı, işçi ve sendikacı insanlar büyük bir özveri ve dayanışma örneği sergileyerek, İSD Kartal şubesinin yaşama geçmesine omuz verdiler.

Açılışa ilgi büyüktü. Şube çalışmalarını yürütmek üzere kiralanan Çırçır Caddesi, Gevrek sokak No: 25 kat: 4'deki büro, salon, işçi sağlığı bilimi ile yeni tanışanlarla, duyarlı insanlarla dolup taştı. Yerin küçüklüğü zaman zaman olumsuzluklar yarattıysa da, böylesine gönüllü ve gücünü emeğinden başka sermayesi olmayan işçi sınıfından almak durumunda bulunan İSD çalışanları ve olaya sempati ile yaklaşan insanları etkilemedi.

İSD Kartal Şubesi İzlenimleri:

"Derneğin açılışından bugüne kadar ki çalışmalarınızı olumlu görüyorum. Ben sadece iki toplantınıza katıldım. Ve bu iki toplantınızda genellikle yasaların vermiş olduğu hakları hayata geçirmeye çalışıyorsunuz. Bunun yanında yasaların vermiş olduğu bazı hakları işçiler kendi fabrikalarında hayata geçirdiğinde yasa dışı diye ya işten atılıyor, ya da tazminatlı çıkış yapıyor. Şunu demek istiyorum: Diyelim ki işyeri sağlık koşulları çok elverişsiz, o şartlar altında çalışmak mümkün değil. İşçiler yasaların vermiş olduğu haklardan yararlanmak için üretimden gelen gücünü kullanmak zorundadır. Örnek verecek olursak, iki saatlik iş durdurma ya da bir işçi günde 500 mal çıkarmak zorunda bunu 300'e indirdi. İşveren işçinin bu tavrına karşı tutar önder kadroları yani devrimci-demokrat kesimi işten atar. Günümüzde bu olaylar çok yaşanıyor. Sendikaların durumu belli. Sizler işçi sağlığı derneği olarak, işçilere bu tür olaylara karşı ne yapacağınızı teminat veremiyorsunuz. Somut, işçileri inandıracak tutum göremiyorum. Yine de inanıyorum ki, İşçi Sağlığı Derneği yasalar çerçevesinde olsa dahi sendikalardan daha iyi ve sağlıklı bir şekilde işçi sınıfını bilinçlendirip, azda olsa bir yerlere getireceğine inanıyorum. Mücadelenizde başarılar dilerim.

Hasan KELİKÇİ

ŞUBELERİMİZDEN...ÜYELERİMİZDEN...ŞUBELERİMİZDEN... ÜYELERİMİZDE

"Çalışmalarına işçi sağlığı gibi somut ve önemli bir konuyu odak noktası alarak, işçileri ve genel olarak toplumun tümünü ilgilendiren konulara el atan bir derneğin var olması çok sevindirici ve ümit verici. Bu derneğin Kartal gibi işçisi yoğun bir yerleşim merkezinde şube açarak, çalışmalarına başlaması, özellikle Kartal'lı bir insan olarak beni daha çok mutlu etti.

Günümüzde birçok kuruluş ya da derneğin ayakları yere basmayan laf üretip, iş yapmayan tavırlarını görüp, bunun rahatsızlığını tüm ağırlığıyla birey ve toplum olarak çekerken İşçi Sağlığı Derneği güzel bir örnek olarak karşımıza çıkmakta.

Umarım bu güzellik tüm boyutlarıyla devam eder ve başta işçiler olmak üzere halkımızın ellerinde halkımızla birlikte büyür ve amacına ulaşır. İşçi Sağlığı Derneği'ne ve Kartal Şubesine başarılar dilerim."

Cenan ERDÖNMEZ

Öncelikle Kartal gibi merkezi bir yerde kurulmasına çok sevindim. Bütün işçi çevresinin rahatça bulabileceği bir yerde olmasıyla birlikte birleşimi güzel..

Ben geldiğim açılış gününde bu kadar etkileneceğimi zannetmiyordum. Ama yanılmışım. Çünkü açılışta yapılan konuşma beni çok etkiledi. Yapılacak şeyler güzel bir şekilde anlatıldı. Ve buanlatımın peşine sorulan sorular ve verilen cevaplar oldukça açık, kısacası benim dernekte gördüğüm kadarıyla birleşim, dayanışma, yardımlaşma ve saire herşeyiyle mükemmel bir kuruluş var. Ve tabi ki ileride dahada güzelleşeceğine, güçleneceğine eminim.

Ahmet SÖNMEZ

İSD-Kartal Şubesinin açılışından bu yana sürdürmüş olduğu etkinliklerden arkadaşlarında gözlemleriyle ileriye yönelik gerçekten güzel şeylerin yapılacağı görünüyor. Bazı noksanlıklar, eksiklikler var. Olanaklar doğrultusunda telafi edilmesi, giderilmesi zor bir olay olmayıp, bunların eğitim seminerleri ve büro çalışmaları doğrultusunda giderileceğine inanıyorum.

Ramazan ÖZTÜRK

Kartal-Cevizli'de kurulu Farglass Fabrikası zehir saçıyor

Kimyasal maddeler üreten Farglass isimli fabrika tam oniki yıldır, çevresine kurşun gibi, zehirli maddelerle, insan sağlığını etkileyen gazlar ve atıklar yayıyor.

Semt sakinlerinin yaptıkları başvuru ve şikâyetler bugüne kadar bir sonuç vermemiş. Seçimler öncesi bu fabrikanın kapatılacağı vaadleri alınmış hep. En son vaadi SHP Kartal İlçe Başkanı M.Ali Büklü vermiş partililere...

Durumu kamuoyuna aktarmak amacıyla 3 Temmuz 1989 günü saat 11.00'de bir basın toplantısı yapmayı kararlaştırmış semt oturanları. Gazeteciler çağrılmış, T.Yeşiller Partisi'nin Kartal İlçe Başkanlığı destek vermiş bu girişime. Basın toplantısı belirtilen gün ve saatte toplanan semt sakinleri ve duyarlı insanlarca gerçekleştirildi. Gazetecilere fabrika ve zararları anlatıldı. Arkasından fabrika yöneticileri çağrıldı. Ancak yöneticiler kendilerine yok dedirttiler. Olayın en çok mağduru olduğu gözlenen çocuklar, pis havayı kendi dillerince aktardılar. Fabrikanın çevreye zehir saçtığı, kapatılması gerektiği, ruhsatsız olduğu anlatıldı. Semt oturanlarının çağrısını karşılıksız bırakan fabrika yöneticileri alkışlarla protesto edildi. Kanlarında yapılacak bir tahlilde önemli ve zararlı oranlarda kurşuna rastlanacağını belirten çevre oturanları, sağlıklarına sahip çıkmanın çabasını veriyorlardı.

Fabrika işçileri de burada beş yıldan fazla bir işçinin çalıştırılmadığını, çıkarıldığını, sürekli işçi değiştirildiğini anlatıyorlardı. Bu da kazanılacak paralar uğruna işçilerin, çevre oturanlarının sağlığının ve yaşamının nasıl hiçe sayıldığını açıkça belirliyordu.

Basın toplantısı, çevre oturanlarının çevrelerine ve sağlıklarına sahip çıkabilmelerinin ilk adımını atmış olma mutluluğu ile son buldu. Hem de alkışlarla...

Kendilerine "sosyal demokrat" diyebilen yöneticilerin, "insan'a öncelik" sloganını kullananların, seçim öncesi vermiş bulundukları sözü yerine getirmesini, ruhsatsız çalışan fabrikayı kapatmasını Cevizli ve çevre insanları bekliyor. Aksi halde sosyal demokrat maskesi birtakım yüzlerden, halk nezdinde bir kez daha bir kez daha düşecek...

İSD Kartal Şubesi
Basın Yayın Bürosu

SAĞLIK İŞ KOLUNDA MESLEKİ RİSKLER VE MESLEK HASTALIKLARI

D. Ata Soyer Ankara Tabip Odası Genel Sekreteri

Sağlık personelinin maruz kaldığı mesleki riskler, son yıllarda önem kazanmaya başladı. Oysa, sağlık sektöründe mevcut ve potansiyel mesleki riskler, hiç de azımsanacak bir düzeyde değildir. Sağlık kurumlarında, özellikle tedavi hizmeti verenlerde, yapılan düzenlemeler, yalnızca hastaların korunmasına yönelik olmuştur. Başka bir deyişle, sağlık personeli, çalışma ortamında kendi sağlığını olumsuz etkileyen riskler olmayan, sadece hizmet sunduğu kesimin sağlığını göz önüne alması gereken çalışanlar olarak düşünülegelmiştir.

Sağlık işkolu da, diğer işkolları gibi, belirli bir üretimin yada hizmetin yapılmasının yanı sıra, çeşitli süreçlerde, farklı iş riskleri nedeniyle, belirli meslek hastalıkları ve iş kazalarının olabildiği bir işkolu olarak kabul edilmelidir. Bu iş riskleri genellikle tedavi kurumlarında var olmasına karşın, doğrudan hasta ve tedavi ile ilgili olmayan kurumlarda ve hizmetlerde de iş riskleri söz konusudur.

Sağlık işkolunda çalışanların mesleki sağlık sorunları ile daha önce ilgilenmiş ülkelerden bazı örnekler aktararak, konu ile ilgili bir fikir vermek mümkün: 1982'de Avusturya'da 3016 iş kazası (tüm iş kazalarının % 2.8'i) 138 meslek hastalığı (tüm meslek hastalıklarının % 13'ü: 96'sı infeksiyon hastalığı); 1983'de Çekoslavakya'da 883 meslek hastalığı, 540'ı viral hepatit; 1982'de Japonya'da özel sağlık sektöründe iş kazalarına bağlı 11, 1983'de 6 ölüm; 1982'de ABD'de 262,700 kaza ve meslek hastalığı (hastanelerdeki kaza riski, diğer hizmet sektörlerinden 2 misli fazla) vb.

Sağlık alanında görülen potansiyel sağlık riskl... çeşitlilik arzetmesine karşın, belli alt başlıklarla sınıflandırma yapmak söz konusu olabilir. Bunlardan en önemlisi, bulaşıcı hastalıklar yada biyolojik riskler şeklinde ifade edilebilir. Tüberküloz, viral hepatit, AİDS, kızamıkçık bu hastalıklar arasında en başta gelenlerdir. Hastanelerde laboratuvarlarda, infeksiyon kliniklerinde, sanatoryumlarda, cerrahi, hematoloji ve dializ birimlerinde biyolojik risklerin ve bunlara bağlı hastalıkların daha sık görüldüğü belirtilmektedir.

Kimyasal riskler arasında çeşitli anestezik maddeleri, temizlik ve sterilizasyonda kullanılan maddeleri, kanser ilaçlarını, cıva benzeri elementleri sayabiliriz. Özellikle ameliyathanelerde anestezi işlemlerinde kullanılan kimyasal maddeler (nitröz oksit, halotan, metoksifluran, vb.) sağlık çalışanlarında düşük, doğum anomalileri, kanser, gibi sonuçlara yol açmaktadır. Yine daha çok laboratuvarlarda temizlik ve sterilizasyon amacı ile kullanılan etilen oksit, hexaklorofen, formaldehit adlı maddeler cilt ve solunum hastalıkları ile sonuçlanan etkiler yapabilmektedir.

Radyasyon, gürültü, sıcaklık ve elektrik gibi fiziksel etkiler de, sağlık personelinde önemli hasarlar yaratırlar. Özellikle radyasyonun ölüme kadar varan akut etkilerinden, gözde kataraktan kemik iliği ve cilt kanserine kadar varan kronik etkilerine uzanan geniş bir etki çerçevesi söz konusudur.

İşin yapılması sırasında personelin vücut durumuna göre de, ergonomik faktörler/riskler dediğimiz sağlık sorunları oluşabilir. Özellikle hemşirelerde ve doğrudan hasta bakımı ile ilgilenen personelde sırt ağrısı, disk kayması, vb. biçimde görülebilir.

Bu arada mesleki riskler arasında giderek önem kazanan psikososyal zararlar vardır. Genellikle strese bağlı olan bu zararlar arasında, yalnız çalışma, ilaç/alkol alışkanlığı, vardiya çalışması çeşitli sağlık sorunlarına yol açmaktadır.

Sağlık risklerinin ayrıntılandırılması, alınacak önlemlerin tek tek tartışılması, ayrı bir çalışma konusu olabilir. Ancak, bu denli çok ve çeşitli mesleki riski içeren bir iş kolunda temel önlemler ne olabilir, bu konudaki perspektif ne olmalı, var olan örgütlenmeler bu konuda yeterli mi gibi soruların gündeme getirilmesi ilk aşamada önemli diye düşünüyorum. Öncelikle, bu işkolundaki mesleki riskler konusunda alınması gereken önlemlerin, herhangi bir işkolundaki alınması gereken önlemlerden temel olarak farkı yoktur. Bir işyerinde bulunan işçi sağlığı ve iş güvenliği birimlerinin, sağlık kuruluşlarında-özellikle hastanelerde-oluşturulması, temel ilkedir. Bu çerçevede, alınması gereken temel önlemleri de, sağlık personelinin işe girişinde, iş-işçi uyumunun sağlanmasına mümkün olduğu kadar dikkat edilmesi, sağlık kurumundaki çeşitli süreçlerde var olan yada potansiyel mesleki risklerin saptanması, bu saptanan mesleki risklerin yok edilmesi yada kontrol altına alınması, mesleki risklere karşı sağlık personeline kişisel koruyucular verilmesi/uygulanması, belirli aralıklarla çalışanların sağlık kontrollarından geçirilmesi olarak sıralayabiliriz.

1981 yılında Hollanda'da toplanan Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi, bu konuda bir takım çözüm önerileri saptamıştır. Bu öneriler; sağlık kurumundaki mesleki riskler konusunda, bir mesleki

sağlık birimi/işyeri sağlık birimi kurulması ve burada bir mesleki sağlık ekibi çalışması temelindedir. Söz konusu birimin yapması gereken işlevler ise şöyle sıralanmıştır:

1. Bilgi toplama: İş kazası, hastalık, ölüm gibi istatistiklerin toplanması, hastalık-kaza-ölüm olguları ile bunlara neden olan mesleki risklerin ilişkilendirilmesi.

2. Çalışma ortamının izlenmesi: Yukarıda sıraladığımız fiziksel, kimyasal biyolojik vb. mesleki risklerin çalışma ortamında ne düzeyde bulunduğunun belirlenmesi,

3. Sağlık kontrolları: İşe giriş muayenesinin yapılması, yapılan işin niteliğine göre belirli aralıklarla çalışanların sağlık kontrollarından geçirilmesi, belirli risklere karşı personelin aşılanması, hastalık sonrası muayenelerin yapılması, sık sık işe gelmeyen personelin sağlık ve meslek hastalığı yönünden kontrolu,

4. Araştırma yapmak: Hastane/sağlık kurumunda var olan sorunların nedenlerini belirlemeye yönelik araştırmalar, belirli risklerin personel üzerindeki etkilerinin ayrıntılı incelenmesi, vb.

5. Danışma ve Eğitim.

Belirlenen bu işlevlere karşın, uygulamanın çok başarılı olduğu söylenemez. Burada birkaç ülkeden uygulama örnekleri aktararak, mevcut işyeri sağlık birimlerine genel bir bakış yapmak istiyorum.

Örneğin, Finlandiya'da böyle bir birimin oluşturulması, 1978 yılında hem de beş yıllık plan çerçevesinde kabul edilen bir programa dayandırılmış, bu birimlerin özellikle kadın sağlık personelinin üretkenlik döneminde karşılaştığı risklere öncelik vermesi hedeflenmiştir. Ancak, bu birimlerin sağlık kurumlarındaki mesleki risklerin belirlenmesi konusunda yetersiz kaldığı, sadece acil servislerde sağlık personeline yönelik şiddet uygulamalarının önemli olduğu, ilgili hükümetin Uluslararası Çalışma Örgütü'ne sunduğu raporda vurgulanmıştır.

F.Almanya'da, bu birimlerin kuruluşu 1974'e kadar dayanmaktadır. Ancak, iş kazası için önlemlerin alınması ve işe giriş muayenelerinin yapılması 1956'da başlatılmıştır. Bu ülkede, söz konusu birimler özellikle belirli risk altındaki personelin, aralıklı muayenesine özel önem vermektedir. Bu arada tüberküloz, hepatit, kadın sağlık personelinin sorunları, deri hastalıkları ve stres ile ilgili hastalıklar öncelikli konular kabul edilmiştir. Diğer birçok ülkeye göre daha iyi bir çalışma organizasyonuna sahip olunmasına karşın, yeni teknolojilerin getirdiği mesleki risklerin yeterince incelendiği, örneğin hepatit-B aşısının uzun süre tereddütle karşılandığı, hastanelerdeki çamaşırhanelerde enfeksiyon tehlikesinin istenilen düzeye indirilemediği saptanmıştır. Birçok ülkede de-özellikle azgelişmiş ülkelerde genel bütçeden-sağlık hizmetlerine ayrılan payın kısıtlanmasına paralel olarak işyeri sağlık birimlerinin zaten yetersiz olan altyapısının büyük ölçüde darbe yediği görülmüştür.

Bu olumsuz gelişmelere karşın, sağlık kuruluşlarında uygun sağlık ve güvenlik önlemlerinin yürütülmesini üstlenecek, bir işyeri sağlık birimi oluşturulması vazgeçilmez öneme sahiptir. Bu zamana kadar yeterli olmamasının nedeni, genel olarak tedavi hizmetlerine koruyucu hizmetlerden fazla önem verilmesi anlayışının, bu alana da yansımasıdır. Öncelikle, büyük sağlık kurumlarında, başında işçi sağlığı ve meslek hastalıkları alanında deneyimli sağlık personelinin bulunduğu işyeri sağlık birimleri kurulmalıdır. Bu birimlerin kurulması konusunda uluslararası kuruluşlardan destek istenebileceği gibi, sağlık alanındaki sendikalar ve meslek örgütleri de görev üstlenebilir. Tabip odalarının ve diğer sağlık meslek örgütlerinin, büyük sağlık kurumlarındaki temsilcileri aracılığı ile mevcut durumun belirlenmesi becerilebilir. Belirlenen bilgiler ışığında öncelikli sağlık sorunları ve koruyucu önlemleri ortaya çıkartılır.

Bu arada, konunun sağlık personeli arasında yaygın biçimde tartışılması, sağlık personeli için "meslek, hastalığı tanımı" yapılarak, mevcut ve potansiyel tüm mesleki risklerin/hastalıkların dökümünün yapılması gereken işler arasında sayılabilir. Sağlık personeline, mesleki riskler konusunda yasal güvenceler getirilmesi, var olan yasal mevzuatın günün koşullarında yeniden değerlendirilmesi (örneğin, 1930'ların mevzuatı ile 1990'ların röntgen-ultrasound-bilgisayarlı tomografi, vb. teknolojilerinin değerlendirilmesi yapılmaktadır.), yine var olan teknolojinin uygulanması için çaba harcanması (örneğin, radyasyon ile çalışanlar için belirlenen çalışma süresi, aralıklı muayene, ortam izlemesi gibi önlemlere uyulması sağlanmalıdır.) gündeme getirilebilecek diğer önlemlerdir.

Konunun önemi meslekî eğitim ve tıp eğitimi içinde ele alınmasını gerektirmektedir. İnsan sağlığı ile ilgilenen sağlık ve bilim emekçilerinin bu işi yaparken kendi sağlıklarının bozulabileceği bilincini, eğitim sırasında edinmeleri, ileride oluşabilecek sorunları büyük ölçüde azaltabilir. Yine, sürekli ***"teknolojik saldırı"*** altında bulunan sağlık alanında, tıbbi teknolojinin getirebileceği riskler iyi belirlenmeli, teknolojinin gelişigüzel kullanımı nedeni ile yaygınlaşan risklerin zararları önlenmelidir. Bu anlamda, teknolojinin standardizasyonu önemli değere sahiptir.

Sağlık personelinin demokratik hakları için, daha etkin ve yaygın bir mücadele içinde olduğu günümüzde, sendikalaşma mücadelesinin içini dolduran en temel konulardan biri olan işkolu düzeyindeki mesleki riskler sorunu, artık hakettiği konuma oturmalıdır. İşçi/emekci sınıfların çalışma ve yaşama koşullarını iyileştirmek için verdiği genel demokratik mücadelenin / sağlık iş koluna özgün alanlarda katedeceği epeyce bir yol vardır. Bu işkolu hekimlerin/hemşirelerin/ sağlık bilimleri araştırmacı ve uygulamacılarının asla küçümsenemeyecek mesleki risk ve tehditler altında yaşadığı ve çalıştığı bir işkoludur.

Bu olgular riskleri ve tehlikeleri en iyi tanıyan meslek sahiplerinin bile kollektif ve örgütlü davranmadıkları sürece yaşamsal tehditlerden kendilerini tek tek koruyamayacağını kanıtlamaktadır.

Örgütsel düzeyde sendikalaşma/ akademik/ demokratik örgütler içinde yer alma ve işçi sağlığı/ işgüvenliği alanında sağlık işletmelerinde birim örgütlenmelerine yönelme sağlık işkolunun mesleki risklerini azaltacak ilk çalışmalar olmalıdır.

Bir Hekim Ressam

YUSUF DOĞAR

YUSUF DOĞAR

1956 Besni (Adıyaman) doğumlu. İstanbul'da serbest dişhekimliği yapmakta. Bugüne kadar 7 sergi açtı (1973 Eskişehir, 1974-1975-1978-1986-1989 İstanbul, 1976 Ankara). Birçok karma sergiye katıldı. Dünyanın birçok ülkesinde resimleri bulunmaktadır.

Sayın Y.Doğar, işçi sınıfının sorunlarına eğilen ve Faşizmi deşifre eden bir sanat akımını niye benimsediniz?

İşçi sınıfı, geleceğin toplumsal düzenini gerçekleştireceğinden, özgür dünya onun eseri olacağından; işçi sınıfının mücadelesi doğrultusunda sanat çalışmaları yapıyorum. Sanatçı, sınıfsal konumuna göre sanat çalışması yapar. Burjuvaziye yaslananlar, burjuva dünya görüşüne göre çalışırlar. İşçi sınıfının mücadelesi içerisinde yer alanlar da bu doğrultuda çalışmalar üretirler. İşte ben de geleceğin toplumunu yaratacak, insana ve de sanata özgürlüğünü sağlayacağı için işçi sınıfının mücadelesi doğrultusunda çalışıyorum. Faşizmin de, insanın yarattığı özgürlüğünü yok eden, en doğal haklarının bile kan dökülerek engellendiği bir düzen olduğunu bizzat yaşayarak görüyoruz. İşte böylesi bir düzenin pisliklerini, gerçek yüzlerini açığa çıkarmak bizlerin görevi olsa gerek. Sanatçı, yaşanan gerçekleri bilincinde yoğurarak tekrar insanlara yansıtan kimsedir. Daha duyarlı, daha yürekli olması gereklidir. Bunca yaşanan kan ve gözyaşına umursamazlık edip sırt çeviremezdim elbette.

Bir hekim olarak işçi sağlığı ve sanatınızda yeri konusunda okuyucularımıza neler söylemek istersiniz?

Üretimi gerçekleştiren insanların sağlıklı yaşam sürmeleri en doğal haklarıdır. Ama, işçilerin sağlıklarının yok edilmesi pahasına üretim gerçekleştiriliyor ne yazık ki. Ekonomik ve sosyal yönden yapılan sömürü işçinin hem maddi hem de manevi yapısında tahriplere yol açıyor. Bir hekim olarak karşılaştığım bu olaylar; sanatçı olarak da çalışmalarımın ezilen sömürülen insanlardan yana olması gerektiğine inandırıyor, teşvik ettiriyor.

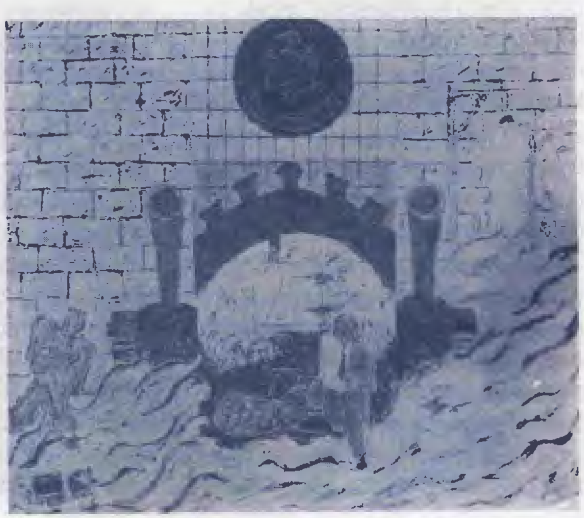
Sanatçıların da içinde olduğu güzel sanatlar işkolunun sağlık sorunları nelerdir? Ve mücadele için öneriniz...

En önemli sağlık sorunu, ruhsal bunalımlardır. Bu da burjuvazinin; sanatı yalnızca toplumsal üretimin dışında insanların, bireysel yarışla yaratacağı kandırmacasından kaynaklanıyor. Sanatçıyı gittikçe yalnızlığa iten bu bireysel yarış, önce yapay gösterilere daha sonra da ciddi bunalımlara yol açıyor. Kurtuluşu alkolde ve uyuşturucu maddelerde aramağa çalışıyorlar. Mücadele, burjuva sanat anlayışına karşı mücadeleden geçer. Sanatın, bireysel bunalımlardan, bireysel yarışlardan değil; bizzat toplumsal üretimden, bu üretim içerisinde yer alarak gerçekleştirileceğini göstermek gerekiyor.

Meslek odalarının işçi sağlığı savaşımına bakış açıları nasıldır? Ve ne yapılması gereklidir?

Görebildiğim kadarıyla bugünkü meslek odalarının herhangi bir bakış açıları yok. İsteriz ki, gerek hekim odaları gerekse mühendis odaları işçi sınıfının sağlık-

lı bir yaşam süresinde eşgüdümlü bir çalışma içerisinde olsunlar, gerekli düzenlemeler için siyasi baskı grubu oluştursunlar. Ama, daha kendilerinin burjuva anlamda da olsa demokratik haklarını alamayan odalardan bu görevleri beklemek zor.

Yeni çalışmalarınız var mı? Nelerdir?

Son işçi direnişleri ve 1 Mayıs'la ilgili çalışmam oldu. Son olarak da tekellerin insanı yok eden, doğayı tüketen yarışlarıyla ilgili yağlıboya çalışmamı sürdürüyorum.

Sanatınızın kitlelere ulaşmasını önlemek için burjuvazi alabildiğine engel çıkartmaktadır. Bunu biliyoruz. Bu engelleri nasıl aşıyorsunuz? Veya ne yapılmalı?

Bir sürü engeller çıkartıyor. TV'de radyoda konuşmalarım, görüntüm kesiliyor. Sergi açmam için galeri verilmiyor. Açtığımda da kapatılıyor. Saldırıya uğruyor. Bu olaylar burjuvazinin baskıcı, sansürcü yüzünü açığa çıkartıyor. Demek ki diyorum; burjuvaziyi bu kadar öfkelendirecek resimler çalışıyorum da tepkisini gösteriyor. Daha da güç alıyorum. Bu gibi durumlarda basınla, demokratik kitle örgütleriyle ilişkiye geçiyorum. Basının, demokratik kitle örgütlerinin gücü onları ürkütüyor, geri adım atmak zorunda kalıyorlar. Son sergimin saldırılarak kapatılması olayında da basının, demokratik kuruluşların ve de galeri önünde toplanan yüzlerce çevre halkının baskısı sonucu resimlerimin tekrar sergilenmesini sağladık. ***Diyeceğim o ki; bu gibi durumlara hazırlıklı olalım. Demokrasi mücadelesi veren kişi ve kuruluşlarla dayanışma içersinde olalım, bu yolda mücadele eden sanatçıların örgütlenmesini sağlayalım ki, bu gibi saldırı ve engellemelere anında karşı koyalım.***

Sanatınızla dayanışma gösteren kişi ve kurumların varlığı size nasıl bir duygu veriyor?

Gerek bizzat gelerek, gerekse de cezaevlerinden, yurt içinden ve yurt dışından gönderilen dayanışma mesajları, benim için büyük bir güç kaynağı oluyor. O anda toplumsal gerçeklerin içerisinden çıkan çalışmaların tekrar topluma mal olmasının canlı örneğini yaşıyorum.

Son söz olarak dergimiz aracılığı ile işçi sınıfına iletmek istediğiniz bir mesajınız var mı?

Şunu söyleyeceğim; ***sanatın herkesin çalışabileceği bir kurum olduğunun bilincine varılsın, bu uğurda çalışmalar yapalım.*** Bu hak, yalnızca burjuvazinin izin verdiği kişilerin değil; herkesin hakkıdır. Bu sosyal bilince erişmemiz gerekir. Ne yapmamız lazım? Evvela kendi sendikalarımızı gerekli sanat çalışması yapacak yer ayırması için zorlayacağız. Koca koca sendika binaları var; bir müzik çalışma odası yok, bir resim çalışma odası yok. Buna rağmen işçilerin, sanatla ilgilenmenin en doğal hakları olduğu bilincine varıp sahiplenmeleri, kendi sanatlarını üretmeleri gerekiyor. Toplu sözleşmelerde, işyeri bünyelerinde kendileri, eş ve çocuklarının faydalanacağı sanat ve kültür evlerinin açılması ve gerekli zamanın verilmesi yolunda mücadele etmelerini öneririm.

Teşekkür ederiz.

KARTAL İŞÇİ SAĞLIĞI DERNEĞİ KARTALLILARA KÜLTÜR VE SANATLA DOLU GÜNLER YAŞATTI...

16.Temmuz 1989 Pazar:

Saat: 12.00'de şubede toplanan kurucu ve aday üyeler görev ve eksikliklerini bir kez daha gözden geçirdikten sonra, açılış saati beklenilmeden şubemiz ileri işçilerin, emekçilerin akınına uğradı. Aday üyelerimizin evlerinde yaptıkları pastalar yenilip, meşrubatlar, çaylar bir yandan yudumlanırken, diğer yandan İSD'nin amaçları ve hedefleri sohbetlerde yükseliyordu. Saat 14.30'da Genel Başkan Dr. Metin Benol'un açış konuşmasından sonra, ileri işçiler ve emekçiler tarafından hedefleri kapsayan soru cevaplar yaklaşık üç saat kadar sürdü. Slayt gösterisi yoğun kalabalıktan dolayı proğramın sonuna alındı. Dinletide konuk sanatçı Erol Kar'dan sonra Kartal bölgemizden Hasan Ergün, Doğan Çakmak, ve Kemal Yıldız arkadaşların söyledikleri türkülere, şubede bulunanların katılımı ile adeta bir koro oluştu. *"Şiirlerimiz ve biz"* bölümünde Güneş Yakın'ın Nazım Hikmet'ten okuduğu şiirler beğeni kazanırken, Güneş'i ilk kez dinleyenler kendisini kutluyorlardı. Akşam saatlerine doğru slayt gösterisine ancak sıra gelebilmişti. "Yaşamdan Kesitler" adlı Ahmet Yüzüak'ın özgün çalışması izlendikten sonra o günkü proğram son buluyordu.

18 Temmuz 1989 Salı:

Etkinliklerin 2. gününde, Yönetmenliğini Dr. Ahmet Yüzüak'ın yaptığı "Merhaba Yaşamak" adlı cüzzamı ve cüzzamlıların yaşamını ve özlemlerini konu edinen belgesel film izlendi.

Dinleti bölümünde yaşamını ve sanatını emekçi sınıfına ve toplumun bütün ezilen kesimine adamış sanatçımız Ruhi Su'nun anısına, sevdiği resimler, dia gösterileri ile İrfan Ertel tarafından sunulurken, besteleri seslendirildi. Etkinlik aynı gün saat 22.30 da son buluyordu.

20.Temmuz.1989 Perşembe:

Etkinliğin üçüncü gününde *"sağlığa giden saatler"* bölümünde: Dr. Metin Benol, Dr. Yüksel Kabaağaç, Dr. Belgin Benol, Dr. İsmail Çıkrıkçı ve Dr. Ahmet Yüzüak tarafından şubemize gelen çok sayıda insanın diş taraması ve genel sağlık taraması yapıldı.

"Sağlık/Şaka" adlı mini tiyatro bölümünde Hasan Tok ve Kaan Basıncı arkadaşların hazırlanmış bulunduğu, günümüzde doktor, hasta ilişkisini konu alan parodi, gelen insanlarca ilgiyle izlendi.

21.Temmuz.1989 Cuma:

Etkinliğin 4. gününde ***"Bize Danışın-Sorularınız ve Cevapları"*** bölümünde: Uzman doktor, uzman avukat ve uzman sendikacının katıldığı söyleşide ülkemizde işçi sınıfının mevcut yasalardaki hakları, yasa boşlukları, yasa uygulamalarındaki sorunlar ele alındı. Söyleşinin uzun sürmesi nedeniyle proğramın 2. bölümünde bulunan *"Dünyada ve bizde işçi sağlığı"* adlı dia gösterisi bir sonraki etkinliğe bırakılmak zorunda kalındı.

22.Temmuz.1989 Cumartesi:

Etkinliğin 5. günü *"Dünyada ve bizde işçi sağlığı"* konulu İrfan Ertel'in hazırlamış olduğu dia gösterisinde ülkemizde iş güvenliği, kişisel koruyucular, ağır sanayide çalışan işlerin çalışma koşulları ile, ileri kapitalist ülkelerin çalışma koşulları arasındaki farklar yalın bir şekilde ortaya konuldu.

Söyleşi bölümünde *"İşçi sınıfı mücadelesinde çalışma ve yaşam koşulları"* İSD kurucularından ve eski genel başkan Dr. Nejat Yazıcıoğlu tarafından anlatıldı. Konu izleyenlerce sorulan sorularla, genişletildi.

23.Temmuz.1989 Pazar:

Şube etkinliklerini son günü karma sergide İrfan Ertel'in yağlıboya tabloları, Yusuf Doğar'ın yağlıboya tabloları ve desenleri, Hasan Seçkin'in, Muzaffer Sarıca, Erhan Turgut'un karikatürleri ve Faik Tunalı'nın resimleri Ahmet Yüzüak'ın fotoğrafları sergilendi. Sözünü ettiğimiz sanatçı arkadaşların karma sergisi devam etmektedir.

Etkinliğin dinleti bölümü karma sergiyi izleyenlere bölgemizdeki arkadaşlar tarafından sunuldu. Böylece bir haftalık etkinlik proğramı son buldu.

Emeklerinden başka geçim kaynağı bulunmayan, üreten ve yaratan, bu yönüyle de, gelecek güzel günlerin sağlık ve barış içindeki bir dünyanın gerçek sahipleri! "Korkak, cesur, cahil ve hakim" olan emekçilere İSD Kartal Şubesi Kutlu Olsun!

(İ.S.D Kartal Şubesi
Basın-Yayın Bürosu)

Cezaevlerinde olanlar Açlık grevleri nedeniyle ölümler değil, gerici iktidarın siyasal öc alması ölüm infazlarıdır...

"ASIL AMAÇ ONLAR İÇİN DEVRİMCİ MÜCADELEYİ SÜRDÜRMEKTİR"

Eskişehir cezaevinden Mehmet Yalçın ve Hüseyin H.Eroğlu isimli devrimci mahkumlar artık yazamıyorlar. Temmuz sıcağında başlattıkları açlık greviyle fiziksel dayanma güçlerinin sonuna gelmişlerdi, ama inatla, inançla ve kararlılıkla direniyorlardı.

Bu direniş ruhunu, bu onurlu, yaşamın hiçbir döneminde anlayamamış, gerçekleştirememiş olanlar, siyasal iktidarın, kapitalist gericiliğin uşakları da boş durmadılar.

Ağustos sıcağında ısısı 50°-60° dereceye yükselen kapalı araçlar içinde, tutukluları ve hükümlüleri Ege ovalarından yaklaşık 20 saatte geçirip Aydın Cezaevine getirdiler.

(Türkiye'nin çağdaş barbarları Ankara'da boş durmamış oradaki hazırlıklarını da yapmışlardı.) Silah sesleri, küfür, dayak, işkence uygulamaları arasında iki can kim vurduya getirildi. Dört can yaralı, iki can kayıp. Kayıp olanların isimleri de Mahmut Barık ve Demir Ay.

Şimdi Aydın'ın bereketli topraklarına devrimci işçilerin, gençlerin, emekçilerin kanı damladı. Bütün cezaevleri ayakta, direnişte. Türkiye kamuoyu ayakta, İ.H.D., Halkevleri, Tayad, Demokratik örgütler, geniş halk kitleleri öfkeli ve sorgulamaya hazırlanıyor.

İşte elbet bir gün açılacak olan, Hüseyin H.Eroğlu dosyasından bir belge:

Ölen H. Eroğlu'nun avukatı Veli Devecioğlu ilginç açıklamalarda bulundu. İ.H.D. İzmir Şubesinin hazırladığı Acil Tetkik Komisyonu raporunda Av. Devecioğlu izlenimlerini şöyle anlatıyor:

"— Açlık grevi içinde müvekkilinizle görüştünüz mü?

— Evet, ölümünden dört gün önce kendisiyle görüştüm. Sağlığı iyiydi. Ölümcül değildi. Sadece açlık grevinin verdiği halsizlik vardı.

— O halde durum başka türlü mü?

— Adalet Bakanlığı'nın basın açıklamasında ölüm nedeninin su kaybı olduğu, herhangi bir çatışma ya da darp olmadığı söylenmekte, dolayısıyla ilk otopside de ölünün üzerinde bir darp izine rastlanmamıştır denmekte.

— Sizin izlenimleriniz nedir?

— Biz cesedi almaya bu düşüncelerle geldik. Cesedi açtık ve baktığımızda doğrusu şaşırdık ve şok olduk. Yüzünde, alnında, gözlerinin altında, elmacık kemiklerinin üzerinde, dirseğin iç yanında, iki tarafında, dışında, omuzunda çeşitli yara, bere, sıyrık ve ekimozlar bulunduğunu gördük. Bunları görür görmez hemen kararımı verdim ki, ölüm resmen başka türlüdür."

İşte diğer belgeler:

"Tedavi istemeyen ölür." Turgut Özal 6 Ağustos 89.

"Maalesef tedavi olmak istemeyenler için yapacak bir şeyimiz yok demek istemiştim." Adalet Bakanı Oltan Sungurlu 8 Ağustos 89.

"Asıl amaç onlar için devrimci mücadeleyi sürdürmektir." Oltan Sungurlu.

Bu doğru, yargıya katılıyoruz. Asıl amaçları budur elbette. Ama güncel istemleri, amaçları da vardı. Bunlar neydi? Tutsaklar tutsakların kazandığı hakları hükümlüler hükümlülük haklarını istediler. Yalvarmadılar, rica etmediler. Haklarını onurla, direnerek talep ettiler.

Ama sizler, sermayenin çağdaş barbarları, onları ***asıl amaçları*** için katlettiniz. Devrimcilerin haklarını tanımadınız, vermediniz. Ölüm cezaları, müebbet cezaları intikam duygularınızı yatıştırmadı, size yetmedi.

Eskişehir-Aydın yolunu öç alma ve kin yoluna dönüştürdünüz.

Biliyoruz, onları bu istemleri için değil "asıl amaçları" için katlettiniz.

İşçi sınıfı unutmayacak!

Devrim şehitleri kendi soyundandır.

İŞÇİ YAŞAMI

İŞÇİ SAĞLIĞI MESLEK HASTALIKLARI DERNEĞİ
MERKEZ YAYIN ORGANI

SAHİBİ: İ.S.D. Genel Başkanı Metin Benol
YAZI İŞLERİ MD.: Tansın Sorkun
YÖNETİM YERİ: Hüseyin Ağa Mah. Sakız Ağacı Cad. No:20 Beyoğlu - İSTANBUL Tel

YAYIN KURULU:
Mustafa Kızıler, Oğuz Demir, Agâh Savrun, Hatice Ünsal, Şener İnce, Gurhan Güvenkaya, Nejat Yazıcıoğlu, Metin Benol, Akif Güneş, Ahmet Yüzüak, Haydar Kızılırmak, Cahide Özkök

Ayda bir yayınlanır, yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Gönderilen yazılar, belgeler iade edilmez.
Yazı ve haberlerde biçim ve dizin değişiklikleri yapılabilir. Yazılar kaynak belirtilerek izinsiz kullanılabilir.
Dizgi Film Montaj: PAPİRUS Basım 527 03 99
Basıldığı yer: Seçenek Matbaacılık Ltd. Şti. 516 21 53